

САЙНЦАГААН СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН
2023 ОНЫ ХАГАС ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТОВЧОО

№	Агуулга	Зорилтын тоо	Зорилтын тоо	Зорилтын биелэлт	Арга хэмжээний тоо	Арга хэмжээний биелэлт	дундаж хувь
1	“Ковид-19” халдварт цар тахлаас үүдэлтэй эдийн засаг, нийгмийн хүндрэлийг даван туулах бодлого	1	1	70%	5	70%	81.9%
2	Хүний хөгжлийн бодлого	4	11	72,3%	36	76,9%	
3	Эдийн засгийн бодлого	2	5	82	18	87,2	
4	Засаглалын бодлого	3	7	91.4	18	83,5%	
5	Ногоон хөгжлийн бодлого	1	4	92,5	6	80%	
6	Орон нутгийн хөгжлийн бодлого	1	3	80	10	94%	
Дүн							

САЙНЦАГААН СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ
2023 ОНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХАГАС ЖИЛИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

2023 оны 07 сар

Бүтэц	Дугаар	Агуулга	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь он	Суурь үзүүлэлт		2023 он		Бодлогын зорилт	Хөрөнгийн хэмжээ Эх үүсвэр	Хариуцах албан тушаалтан	Хувь
					Суурь түвшин	төсөв	Хүрэх түвшин	төсөв				
Ковид-19 халдварт цар тахлаас үүдэлтэй эдийн засаг, нийгмийн хүндрэлийг даван туулах бодлого												
1.Ковид-19 халдварт цар тахлаас үүдэлтэй эдийн засаг, нийгмийн хүндрэлийг даван туулах бодлогыг хэрэгжүүлэх												
Зорилго	1	“Ковид-19” халдварт цар тахлын үед боловсролын үйл ажиллагааг тасралтгүй хүргэж, тахлаас үүдэлтэй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний бэлэн байдлын хангалтыг нэмэгдүүлнэ.	Гамшгийн үеийн бэлэн байдлын нөөцийн хангалтын хувь	2022	82	1600	84	1650		орон нутгийн төсөв	Эм тариа,төнөг төхөөрөмж, эмнэлгийн хэрэгсэл халад,маск,малгай,бээлий, комбинзон,оношлуур,тестын хангалтын нөөц 85%-тай.Хүний нөөцийн хангалт 17/16 буюу 94% байна.Их эмч орон тоо -1 дутагдалтай.	70
Зорилт	1.1	Коронавирусын халдвар “Ковид-19” халдварт цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх хариу арга хэмжээний санхүүжилтийг нэмэгдүүлж, байгууллага, ААНэгж, иргэдийн үүрэг хариуцлагыг сайжруулна.	гамшгийн үед арга хэмжээний санхүүжилтыг нэмэгдүүлэх	2022	83.0	25.0	85.0	30.0		Улсын төсөв 0.100.0	Гамшгийн үеийн санхүүжилтэнд төсвийн 1%-ийг зарцуулахаар төсөвлөсөн.	100
Арга хэмжээ	1.1.1	Улирлын томуугийн эсрэг дархлаажуулалтын	хамрагдалтын хувь	2022	14		15			Улсын төсөв	Томуугийн дархлаажуулалт 10 сард хийгдэнэ. Ковидын дархлаажуулалт 85%,	100

	хамрагдалтыг нэмэгдүүлэх									болон бусад халдварт өвчнөөс сэргийлэх дархлаажуулалт 83%-тай өдөр бүр тогтмол хийж байна.	
1.1.2.	Шинэ болон сэргэн тархаж байгаа халдвараас сэргийлэх, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хариу арга хэмжээний бэлэн байдлыг хангах.	хүний нөөцийн хангалтын хувь	2022	71.8	0.400 .0	74.5	0.350		Улсын төсөв 0.100.1	Хүний нөөцийн хангалт 17/16 буюу 94% байна. Их эмч орон тоо -1 дутагдалтай	70
		эм, эмнэлгийн хэрэгсэлийн хангалтын хувь	2022	40.0	25.0	45.0	30.0		Улсын төсөв 0.100.0	Эм тариа, тоног төхөөрөмж, эмнэлгийн хэрэгсэл халад, маск, малгай, бээлий, комбинзон, оношлуур, тестын хангалтын нөөц 85%-тай.	
1.1.3.	Аж ахуйн нэгж, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдэд хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, ариун цэвэр, халдваргүйн горимыг хангахад шаардлагатай мэдээлэл, сурталчилгаа хийх замаар ажлын байраа хадгалах, орлоготой байх нөхцөлийг бүрдүүлэн хамтран ажиллах	зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	2022	2		2		2		Томуу томуу төст өвчлөл болон Ковид-19 халдвараас сэргийлэх, халдварыг бууруулах чиглэлээр ААН буюу цайны газар, дэлгүүр болон хамтран ажилладаг ЕБС, цэцэрлэг зэрэг байгууллагуудыг мэдээ мэдээллээр хангаж сургалтыг 211 иргэнд хүргэлээ.	70
1.1.4	Цахим платформ ашиглан багш, сурагчдыг сургалт, арга хэмжээнд хамруулах	хамрагдалтын хувь	2022	70	0	75	0		байгууллагын төсөв	Google Education байгууллагын багцад нэгдэн mgss.school домайн, OFFCE 365 программыг сургуулиуд бүрэн нэвтрүүлж, 241 багш, 27 удирдлага цахим medle.mn өргөтгөлтэй хаягаа нээж,	100

											Microsoft Teams апп-ыг сургалтадаа ашиглан, цахим ангийг нээж, цахим сургалтадаа 100% хамрагдлаа. Цэгц билиг ебс-ийн багш, сурагчид бүгд teams, office 365 платформыг сургалтын үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлээ.	
1.1.5	Төрийн албан хаагчдын эрүүл мэндийн эрсдэлийг тодорхойлж, ажиллах нөхцөлийг хангаж, дэмжих	Албан хаагчдад үзүүлсэн дэмжлэг 2	2022		2	500	2	550		ЗДНөөц, байгууллагын төсөв	“Эрчүүдээ хайрлая”сарын аянг ЭМГ болон Нэгдсэн эмнэлэгтэй хамтран зохион байгуулж, 118 эрэгтэй ТАХ-ийг эрүүл мэндийн үзлэг, эмчилгээ, оношилгоо, зөвлөгөөнд хамрууллаа.	70

ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

Зорилго	2.1.	Хүн амыг өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх үзлэг шинжилгээнд хамруулж халдварт болон халдварт бус өвчлөлийг бууруулж, анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанар хүртээмж 2020 онд 53.6% байсныг 2025 онд гэхэд 63.2 хувьд хүргэнэ.	Тусламж үйлчилгээний үзүүлэлтийн хувь	2022		60		65	63.2	улсын төсөв	2022.05.01 өдрөөс эхлэн улс даяар явагдаж байгаа Эрт илрүүлэг үзлэгт хүүхдийн 0-17 насны багцад 1659 иргэн хамрагдахаас 1555 хамрагдаж 93,7% байна.18 дээш насны багцад 3901 иргэн хамрагдахаас 1759 иргэн хамрагдаж 45% нь хамрагдсан байна.	70
---------	------	--	---------------------------------------	------	--	----	--	----	------	-------------	---	----

2.1 Эрүүл мэнд

зорилт	2.1.1.	Хүн амын эрүүл мэндийн мэдлэг, боловсролыг дээшлүүлж, халдварт бус	Эрт илрүүлэг үзлэгийн хамрагдалтын хувь	2022		58		62	60	улсын төсөв	Иргэдэд эрүүл мэндийн боловсролыг 2023 онд 32 нэр төрлийн сэдвийн хүрээнд 1076 ширхэг гарын авлагийг 3854 иргэнд	70
--------	--------	--	---	------	--	----	--	----	----	-------------	--	----

		өвчлөлийн эрт илрүүлэлт 2020 онд 45.9 % байсныг 2024 онд 60.0 % д хүргэнэ.									танхимаар болон цахимаар хүргэсэн байна.Энэ нь хамрагдах 5101 иргэнээс 3854 буюу 75,5% хамрагдсан байна.	
Арга хэмжээ	2.1.1.1.	Иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлж, "Эрүүл мэндээ дээдлэгч иргэн", "Эрүүл мэндийг дэмжигч байгууллага"-ын тоог нэмэгдүүлэх	Сумын хэмжээнд эрүүл мэндийг дэмжигч байгууллагын тоо	2022	6		8			Хөтөлбөр стратегийн зардал	Хугацаа болоогүй	70
			Эрүүл мэндийг дэмжигч иргэний тоо	2022	11		12			Хөтөлбөр стратегийн зардал	Хугацаа болоогүй	
			Эрүүл мэндийн боловсрол олгосон иргэдийн тоо	2022	2000		2500			Хөтөлбөр стратегийн зардал	Иргэдэд эрүүл мэндийн боловсролыг 2023 онд 32 нэр төрлийн сэдвийн хүрээнд 1076 ширхэг гарын авлагийг 3854 иргэнд танхимаар болон цахимаар хүргэсэн байна.Энэ нь хамрагдах 5101 иргэнээс 3854 буюу 75,5% хамрагдсан байна.	
	2.1.1.2	Хүн амыг урьдчилан сэргийлэх үзлэгт, зорилтот бүлгийн иргэдийг зонхилон тохиолдох халдварт, халдварт бус өвчлөлийн эрт илрүүлэг үзлэгт жил бүр хамруулах	40-64 насны иргэдийг артерийн гипертензийн эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдалтын хувь	2022	50		55			Хөтөлбөр стратегийн зардал	40-64 насны АГ-ийн эрт илрүүлэг үзлэгт хүн амын 1031 иргэн 2023 онд хамрагдахаас 239 иргэн хамрагдаж хамрагдалт 23,1% байна.	30

		40-64 насны иргэдийг чихрийн шижингийн эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдалтын хувь	2022	50	55			Хөтөлбөр стратегийн зардал	40-64 насны ЧШ-ийн эртилрүүлэг үзлэгт хүн амын 1054 иргэн 2023 онд хамрагдахаас 241 иргэн хамрагдаж хамрагдалт 22,8% байна.
		30-аас дээш зорилтот насны эмэгтэйчүүдийг умайн хүзүүний эсийн шинжилгээнд хамруулах	2022	78	80			Хөтөлбөр стратегийн зардал	30-аас дээш насны умайн хүзүүний эсийн шинжилгээнд 271 иргэн 2023 онд хамрагдахаас 72 иргэн хамрагдаж хамрагдалт 26,5% байна.
		20-60 насны эмэгтэйчүүдийг хөхний хавдар илрүүлэх хамрагдалтын хувь	2022	52	54			Хөтөлбөр стратегийн зардал	20-60 насны хөхний хавдрын илрүүлэг үзлэгт хүн амын 902 иргэн 2023 онд хамрагдахаас 138 иргэн хамрагдаж хамрагдалт 15,2% байна.
		15-аас дээш насны иргэдийг элэгний ВС вирусын шинжилгээнд хамруулах	2022	45	48			Хөтөлбөр стратегийн зардал	15-аас дээш насны хүн амаас 2023 онд 1055 иргэн В,С вирусын шинжилгээнд хамрагдахаас 168 иргэн хамрагдаж хамрагдалт 15,9% байна.Шинээр 3 вирус илэрсэн.
		15-45 насны иргэдийг ХДХВ/ДОХ-ын шинжилгээнд хамрагдалтын хувь	2022	38	40			Хөтөлбөр стратегийн зардал	15-45 насны хүн амаас 2023 онд ХДХВ/ДОХ шинжилгээнд 930 иргэн хамрагдахаас 77 иргэн хамрагдаж хамрагдалт 8,2% байна.Шинээр илэрсэн тэмбүү-5 байна

Зорилт	2.1.1.	Хүүхдэд үзүүлэх тусламж үйлчилгээний чанарыг сайжруулж, 5 хүртэлх насны хүүхдийн гэрийн эргэлт 2020 онд 39.3% байсныг 2024он гэхэд 68 хувьд хүргэж, 6-12 насны шүдний өвчлөлийн тархалтыг бууруулна.	Хүүхдэд үзүүлэх тусламж үйлчилгээний чанарын үзүүлэлтийн хувь	2022	58		65			Улсын төсөв	ЭМТ нь сүүлийн 5 жилд эхийн болон 0-5 насны хүүхдийн эндэгдэлгүй ажиллаж байна.Хэрэгжилт 100% байна.ЭМТ-д 0-5 насны 740 хүүхдээс гэрийн эргэлтийг 344 хүүхдэд хийж хамрагдалт 46,4% байна.	30
арга хэмжээ	2.1.2.1.	Гэрийн эргэлтийн үйлчилгээний чанарыг сайжруулан, 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэлгүй ажиллах	5 хүртэлх насны хүүхдийн гэрийн эргэлтийн хяналтын хувь	2022	41		42		43		ЭМТ нь сүүлийн 5 жилд эхийн болон 0-5 насны хүүхдийн эндэгдэлгүй ажиллалаа. ЭМТ-д 0-5 насны 740 хүүхдээс гэрийн эргэлтийг 344 хүүхдэд хийж хамрагдалт 46,4% байна.	100
	2.1.2.2.	Бага насны хүүхдийг тэжээлийн дутагдлаас сэргийлэх, архаг дутагдалтай 0-5 насны хүүхдийн сувилал ажиллуулах	Сувиллын тоо	2022	2				3	ОНТ, УТХО	Хугацаа болоогүй	-
	2.1.2.3.	Хүүхдийн шүдний өвчлөлийг бууруулж, эрүүлжүүлэх ажлыг зохион байгуулах	6-12 хүүхдийн шүдний өвчлөлтэй хүүхдийн эрүүлжилтийн хувь	2022	50		70		90	Хөтөлбөр стратегийн зардал	Эрт илрүүлэг үзлэгийн хүрээнд 0-17 насны 970 хүүхдэд шүдний үзлэг хийж өвчлөлтэй гарсан 494 хүүхэд буюу 50.9% нь өвчлөлтэй гарч өөрчлөлттэй гарсан хүүхдийг дараагийн	30

											шатлалын эмнэлэг рүү шилжүүлэг хийгдсэн.Хагас жилээр эрүүлжилт хувь 18% байна.	
Зорилт	2.1.3.	Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд шаардлагатай компьютерийн хангалтыг нэмэгдүүлж, эрүүл мэндийн даатгалын гүйцэтгэлийг 90 хувьд хүргэн, хүний нөөцийн хангалтыг 100% болгоно.	гүйцэтгэлийн хувь	2022		83		88.8		Улсын төсөв	ЭМД-ын санхүүгийн гүйцэтгэлийг 70-80% хооронд авч байна. Тоног төхөөрөмжөөр 92% хангагдсан.14/13 буюу 1 компьютер дутагдалтай байгаа	70
Арга хэмжээ	2.1.3.1	Эрүүл мэндийн даатгалаар үзүүлэх тусламж, үйлчилгээний нэр төрлийг нэмэгдүүлж, гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтыг хэрэгжүүлэх	Нэр төрөл 3	2022		3		4		ЭМД	ЭМД-ын санхүүжилтийн нэр төрлийг 3 байсныг 5 болгон нэмэгдүүлж /сэргээн засах,гэрийн болон өдрийн эмчилгээ, оношилгоо, түргэн тусламж/ төрлөөр авч байна	100
			Санхүүжилтийн гүйцэтгэлийн хувь	2022		70		80		ЭМД	ЭМД-ын санхүүгийн гүйцэтгэлийг 70-80% хооронд авч байна	100
	2.1.3.2.	Хоёрдогч шатлалын нарийн мэргэжлийн оношилгоо, эмчилгээ, зөвлөгөөг анхан шатны / сум, өрхийн / эмнэлгүүдэд алсын зайнаас авах цахим харилцааны нөхцлийг бүрдүүлэн компьютерээр хангана.	хангагдсан компьютерийн тоо	2022		7		8		Хандив тусламж, УТХО	ЭМТ нь алсын зайнаас оношлох боломжтой 8820000 төгрөгний үнэ бүхий мобайль технологийг ЭМЯ-наас хангагдсан.Одоогоор 179 иргэнд тусламж үзүүлээд байна. Тоног төхөөрөмжөөр 92% хангагдсан.14/13 буюу 1 компьютер дутагдалтай байгаа	70

2.1.3.3.	Албан хаагчдыг тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцөл бүрдүүлэх	Шаардлагатай хүний нөөцийн тоо	2022	1	1	4	УТ	Байвал зохих 17/16 буюу 1 эмчийн орон тоо дутагдалтай байна. Нэн шаардлагатай байсан сэргээн засахын сувилагчийн орон тоог бэлдэх зорилгоор сувилагч Б.Алтан-өлзийг төрийн сангийн зардлаар АШУҮИС-д 3 сарын сургалтанд сургаж байна. 2023.07 сард төгсөнө.	70
2.1.3.4.	Гадаад хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн, эмч, сувилагч, эмнэлгийн тусгай мэргэжилтнүүдийг туршлага судлуулж, сургалтад хамруулах.	Гадаадад сургалтад хамрагдсан ажилчдын тоо	2022	1	1	УТ	Гадаадын сургалт байхгүй. Дотоодын сургалтанд мэргэжлийн чиглэлээр сувилагч Б.Алтан-Өлзийг сэргээн засахын 3 сарын сургалтанд АШУҮИС дээр, их эмч Ө.Сарантуяа амилуулах суурь тусламжийн сургалтанд 5 хоног АНЭ дээр, эх баригч С.Пүрэвжав АНЭ дээр 5 хоног ажлын байрны сургалтанд, сувилагч Б.Алтан-өлзий 3 хоног ажлын байрны сургалтанд, их эмч Ө.Сарантуяа ХӨЦМ сургалтанд 5 хоног АНЭ дээр тус тус сургасан байна. Сувилагч Ц.Энхмаа, Б.Алтан-өлзий нар Сувилагч нарын чуулганд 2 хоног УБ болон Дорноговь аймагт хамрагдсан. Их эмч Б.Оюумаа нь УБ хотод мэргэжлийн чиглэлээр 2 удаагийн сургалтанд тус	70	

											тус хамрагдсан. Цахим кредит цаг бүхий мэргэжлийн сургалтанд 10 ажилтан тус бүр хамрагдаж 5 сэдвийн 30кр цуглуулсан байна. Нийт 14 төрлийн сургалтанд давхардсан тоогоор 63 албан хаагч хамрагдаж хэрэгжилт 100% байна	
зорилго	2.2.	Нийтийн биеийн тамирыг эрүүл, идэвхтэй амьдралын хэв маяг, аж төрөх ёсны салшгүй хэсэг болгож, хүн амын бие бялдрын хөгжилд ахиц гаргана.	гүйцэтгэлийн хувь	2022	50		55		20%и ар нэмэгдүүлэх	УТ	Хүн амын бие бялдрын хөгжил, чийрэгжилтийн түвшин тогтоох сорилд 2890 иргэн хамрагдлаа.	70
Зорилт:	2.2.1.	Нийтийн биеийн тамираар тогтмол хичээллэгчдийн тоог нэмэгдүүлэн, 2000 д хүргэнэ.	Хичээллэгчдийн тоо	2022	480		540		2000	УТ	Нийтийн биеийн тамир спортоор тогтмол хичээллэгчдийн тоо 2950	100
арга хэмжээ	2.2.1.1	Иргэдийг эрүүл амьдралын идэвхтэй дасгал хөдөлгөөнөөр тогтмол хичээллүүлэх	Идэвхитэй дасгал хөдөлгөөнөөр тогтмол хичээллэгч иргэний тоо	2022	10079	11099	12119		БТСГ	Улсын болон ОН-ийн төсөв	Иргэдийн идэвхтэй дасгал хөдөлгөөнөөр хичээллэгчдийн тоог нэмэгдүүлэх зорилгоор 7 төрлийн арга хэмжээг Төрийн болон ТББ-уудтай хамтран зохион байгуулж 1450 иргэнд, хүүхэд, ЕБС-ийн 6 төрлийн спортын дугуйланд 1400 хүүхэд, спортын клубүүдэд 140 гаруй иргэд тус тус хамрагдлаа.	70

2.2.1.2.	Монгол улсын гавьяат дасгалжуулагч А.Доржсүрэнгийн нэрэмжит өсвөрийн волейболын улсын аварга шалгаруулах тэмцээнд тамирчдыг оролцуулах	тэмцээнд оролцогчид ийн тоо	2022			240		480	УТ, ОНТ	Хугацаа болоогүй	-
2.2.1.3.	Спортын холбоод болон спорт хамтлагуудын үйл ажиллагааг өргөжүүлэх	үйл ажиллагааны тоо	2022	3	3			12	УТ, ОНТ	5 спорт холбоотой хамтран "Бүжгээр эрүүлжье" 1 сарын аяны хүрээнд аймгийн НЦБХолбоотой хамтран Мандалговь хотын аварга шалгаруулах тэмцээнд 42 иргэн, Аймгийн ЭХолбоотой хамтран зохион байгуулсан Волейболын тэмцээнд 21 багийн 131 иргэн, аймгийн Бөхийн холбоотой хамтран 32 бөхийн бөхийн барилдаан, 64 хүүхдийн барилдаан, Энэ жилдээ эрүүл жиндээ аян, аймгийн Дугуйн холбоотой хамтран Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан Дугуйн уралдааныг 6 насны ангилалаар зохион байгуулж, нийт 110 хүүхэд, аймгийн 3х3 холбоотой хамтран Өсвөр үеийн U18 насны 3х3 тэмцээнийг Мандал сургуулийн талбайд 2023 оны 06 дугаар сарын 01-ний өдөр	100

										зохион байгуулж, 11 багийн 44 тамирчид оролцлоо.		
2.2.1.4.	Монгол үндэсний уламжлалт спортоор хичээлэгчдийн тоог нэмэгдүүлэх	хичээллэгчдийн тоо	2022			250	270		280	УТ, ОНТ	Бөхийн холбоотой хамтран 32 бөхийн бөхийн барилдаан, Хүүхдийн хөгжил хамгааллыг дэмжих жилийн хүрээнд 64 хүүхдийн барилдааныг тус тус аймаг, сумын бөхийн холбоотой хамтран зохион байгууллаа.	70
2.2.1.5	Сагсан бөмбөгийн 3х3 спортын төрлийг орон нутагт дэмжин хөгжүүлэх	сонирхогчдийн ахисан тоо	2022			36	48		168	УТ, ОНТ	Хүүхдийн хөгжил хамгааллыг дэмжих жилийн хүрээнд Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан Өсвөр үеийн U18 насны 3х3 тэмцээнийг Мандал сургуулийн талбайд 2023 оны 06 дугаар сарын 01-ний өдөр зохион байгуулж, 11 багийн 44 тамирчид оролцлоо. Эрэгтэй төрөлд: -1-р байр Говийн болжморууд баг /эрэгтэй/, -2-р байр Thunder баг /эрэгтэй/ Эмэгтэй төрөлд: -1-р байр Мандал сургуулийн баг /эмэгтэй/, -2-р байр ГИЦСургуулийн баг /эмэгтэй/ нар шалгарлаа. Мөн U14 насны УАШ 3*3 сагсан бөмбөгийн тэмцээнд - 3р байр U14 насны УАШ 5*5 сагсан бөмбөгийн тэмцээнд - 2р байр U17 насны УАШ 5*5 сагсан бөмбөгийн тэмцээнд - 2р	70

											байранд шалгарлаа. Аймгийн ОНХсангийн хөрөнгөөр 5 цэгт талбай байгууллаа.	
2.3 Боловсрол												
зорилго	2.3	Сургалтын чанарын үнэлгээний дундажыг 47.0% д хүргэнэ.	Сургалтын чанарын үнэлгээний ахисан хувь	2022	39		42		47	УТ	Хугацаа болоогүй	-
зорилт	2.3.1.	Сургуулийн өмнөх боловсролын хамран сургалтыг 96.0 хувьд хүргэнэ.	хамран сургалтын хувь	2022	90		92			байгууллагын төсөв	2022-2023 оны хичээлийн жилд 1478 хүүхэд СӨБ-д хамрагдлаа. Хамран сургалт 88%-тай байна.	70
зорилт	2.3.2.	ЕБС-ийн бага, суурь боловсролын хамран сургалтыг 98.0%-д хүргэнэ.	хамран сургалтын дундаж хувь	2022	88	0	90	0	92%	УТ	ЕБСургуулиудад бага боловсролд 324-өөс 323 буюу 99,6%, суурь боловсролд 271 буюу 99.6% хүүхэд хамрагдаж, 2 хүүхэд хөгжлийн бэрхшээлийн улмаас суралцах боломжгүй байна	100
Арга хэмжээ	2.3.2.1.	Сургуулийн барилга шинээр барих	Ашиглалтад орсон сургуулийн тоо	2022	1		2748. 2			УТ	2022-2023 оны хичээлийн жилд Улсын төсвийн 5.5 тэр бум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Хүмүүнлэг сургуулийн барилгын цутгалтын ажлыг гүйцэтгэхээр “Си эйч би жи” констракшн ХХК шалгарлаа. ГИЦСургууль нь 11,9 тэр бум төгрөгийн төсөвтэй бөгөөд 2022-2023 оны хичээлийн жилд 5.4 тэр бум төгрөгийн гүйцэтгэл хийгдэж, барилгын ажил 48%-тай байна.	30

2.3.2.2.	Улс, аймгийн туршлагатай багш нарыг түшиглэн сургалт, чансаа тогтоох сорилуудыг зохион байгуулж, ЭШалгалтын дундаж оноог ахиулах	10 судлагдахууны аймгийн дундаж оноо	2022	508	0	509	0.0	510	УТ	2022-2023 оны ЭШалгалтын сумын дундаж оноо 507 байна.	70
2.3.2.3.	Бага,суурь боловсролын багш нарыг зөвлөх багийн үйлчилгээнд хамруулах	хамрагдсан багшийн хувь	2022	50	0	80	0.0	100%	УТ	Сургуулиуд зөвлөх, тэргүүлэх зэрэгтэй багш нарын ажлын чиг үүрэгт залуу багш нарт зөвлөн туслах, чиглүүлэх хичээлийн ажиглалт хийх, дагалдуулан сургалт үйл ажиллагааг зохион байгуулж 1-5 хүртэлх жил ажиллаж байгаа болон баг, суурь боловсролын багш нарын 100% зөвлөн туслах үйлчилгээнд хамрууллаа. Аймгийн зөвлөн туслах багт 42 багш ажиллаж, өөрийн болон бусад сумдын ЕБС-ийн багш нарт зөвлөн туслах үйлчилгээ үзүүллээ	70
2.3.2.4.	"Чадварлаг багш" арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	хэрэгжилтийн хувь	2022	65	0	85	0	100%	УТ	Чадварлаг багш хөтөлбөрийг 3 зорилтын хүрээнд 28 арга хэмжээг төлөвлөн 70% хэрэгжүүллээ.	70
2.3.2.5.	Сургууль, цэцэрлэгүүдийн багш нарыг гадаад, дотоодод туршлага судлуулах	туршлага судлахад оролцсон багшийн тоо	2022	220		250		950	УТ	Англи хэлний Ц.Ариунтунгалаг багш "Британи Улсад" 10 өдөр, Улаанбаатар хотын 3 цэцэрлэг, 6 аймгийн 15 сургууль, цэцэрлэгийн үйл ажиллагаатай 40 багш	70

										туршлага судлах үйл ажиллагаанд хамрагдлаа.	
2.3.2.6.	ЕБСургуулийг урлаг, биеийн тамирын хичээлийн шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангах	тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан сургуулийн тоо	2022	5		5		100%	УТ	Сумын ОНХСангийн 20 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар ГИЦС-ийн спорт залны засварлаж байна. ЕБСургуулиуд улсын төсвийн 2.5 сая төгрөгөөр спорт, урлаг залны тоног төхөөрөмж, хэрэглэгдэхүүнээр хангагдлаа.	70
2.3.2.7	Сумын насан туршийн нэгжээр дамжуулан 9-12-р ангийн суралцагчид болон иргэд, эцэг эхчүүдэд амьдрах ухаан, ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, насан туршдаа суралцахуйн чиглэлээр үе шаттай сургалтуудыг зохион байгуулах	Сургалтад хамрагдсан суралцагч, иргэд, эцэг эхийн хувь	2022	28		30		32	УТ	Ахлах ангийн сурагчдад зөрчлийн тухай хуулийн хүрээнд “Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх нь” сэдэвт сургалт, “Мэргэжлээ сонгоход анхаарах зүйлс”, “Амжилттай суралцах арга”, “ЭЕШ-нд бэлтгэх арга, шалгалтанд орох үеийн сэтгэл зүй”, “Харилцааны ур чадвар” зэрэг сэдэвт сургалтуудыг цагдаагийн газрын мэргэжилтэн, СНА, сургалтын менежерүүд зохион байгуулж, ахлах ангийн нийт сурагчдын 80% хамрагдлаа. Мандал сургууль 8, 10-р ангийн сургачдын дунд “Анги сэлгэн суралцуулах” хөтөбөр хэрэгжүүлэн сургуулийн сэтгэл зүйч “Шинэ орчинд дасан зохицох, өөрт тулгамдсан асуудлаа хэрхэн	70

										шийдвэрлэж сурах” талаар сургалтын хөтөлбөрийг амжилттай хэрэгжүүлэн дунд ангийн сурагчдын 45 хувь, ахлах ангийн сурагчдын 40 хувь нь хамрагдлаа. Төгсөх ангийн 270 сурагчдад улиралд 3 удаа ажил мэргэжлийн чиг баримаа олгох сургалтыг танхимаар болон практикт суурилан зохион байгууллаа. Насан туршийн боловсролын 9 бүлгийн 40 төрлийн сургалтад 1200 гаруй иргэн, ТАХаагчид хамрагдлаа.	
2.3.2.9.	Сургууль бүрт байгалийн ухааны хичээлийн кабинет байгуулах	Байгуулсан кабинетийн тоо	2022	2	0	2	0	8	УТ	Хүмүүнлэг БШУЯ-аас олгогдсон нөхөн хангалтын зардлаар “Цахим сургалтын кабинет”-ийг байгууллаа. Сумын ОНХСангаар кабинетад тестийн хариултын хуудас уншигч машиныг олголоо. Мандал сургууль дунд, ахлах ангид байгалийн ухааны 2, ЭДЦС 1 кабинет шинээр байгуулсан. Нийт 4 кабинет байгууллаа.	100
2.3.2.10.	Сургууль, цэцэрлэг, дотуур байрны гадаад дотоод орчныг бүрэн камержуулах	гүйцэтгэлийн хувь	2022	81	10	87	10	100%	УТ	Шинээр 21 камерыг 2.5 сая төгрөгөөр дотуур байр, цэцэрлэг сургуулийн гадна дотор орчинд байрлуулж хүүхдийн аюулгүй, сурч хөгжих нөхцөл боломжийг бүрдүүлж 100% камержуулаллаа.	100

2.4 Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал

зорилго	2.4	Хүн амын бүлгүүдийн онцлог хэрэгцээнд нийцсэн хөтөлбөр, арга хэмжээг хэрэгжүүлж, ажиллах хүчний оролцооны түвшинг нэмэгдүүлэн, ажилгүйдэлд бүртгэлтэй иргэдээс ажлын байранд зуучлалтыг 5%-иар нэмэгдүүлнэ.	хөтөлбөр арга хэмжээнд хамрагдсан иргэдийн тоо	2022							УТ	Ажил хайгчаар бүртгэлтэй 125 иргэнээс 24 иргэнийг байнгын ажлын байртай болголоо.	70
зорилт	2.4.1.	Ажилгүйдэлд бүртгэлтэй иргэнийг түр болон байнгын ажлын байранд зуучилна.	ажлын байранд зуучилсан иргэдийн тоо	2022	67	121	70	124	155		УТ	Ажил хайгчаар бүртгэлтэй 125 иргэнээс 24 иргэнийг байнгын ажлын байртай болголоо.	70
Арга хэмжээ	2.4.1.1	Иргэдийг хөтөлбөр арга хэмжээнд хамруулж, 75 ажлын шинэ байр бий болгох	шинэ ажлын байрны тоо	2022	20		22		75		УТ	Хөдөлмөр эрхлэлтийн төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд шинээр 15 ажлын байр бий боллоо.	70
	2.4.1.2	Бүртгэлтэй ажил хайж байгаа иргэдээс сул чөлөөтэй байнгын ажлын байранд 80 иргэнийг зуучлах	зуучилсан иргэдийн тоо	2022	20		20		80		УТ	Ажил хайгчаар бүртгэлтэй 125 иргэнээс 24 иргэнийг байнгын, 36 иргэнийг түр ажлын байранд зуучиллаа.	70
	2.4.1.3.	Хөдөлмөр эрхлэх төсөлд 110 иргэнийг нэмж хамруулан, байнгын ажлын байртай болгох	төсөлд хамрагдсан иргэдийн тоо	2022	27	121	28	124			ХЭДСан 490 сая	Хөдөлмөр эрхлэлтийн төсөл, хөтөлбөрт 77 төсөл хүлээн авч, 20 иргэний төсөл шалгарч, шинээр 20 ажлын байр бий боллоо.	70

Зорилт	2.4.2.	Нийгмийн халамжийн дэмжлэг туслалцаа зайлшгүй шаардлагатай өрхийн ажил эрхлэхгүй байгаа насанд хүрсэн иргэнийг байнгын ажлын байранд зуучлах арга хэмжээнд хамруулна.	арга хэмжээнд хамрагдсан иргэдийн тоо	2022							УТ	Нийгмийн халамжийн дэмжлэг туслалцаа зайлшгүй шаардлагатай 174 өрхийн хөдөлмөр эрхэлдэггүй 13 иргэнд МЧБЗөвлөгөө өгч, түр ажлын байранд-20, байнгын ажлын байранд 3 иргэнийг зуучиллаа.	70
арга хэмжээ	2.4.2.1.	Өрхийн амьжиргааны түвшинг тогтоох аргачлалын дагуу /310 ба түүнээс доош оноотой/ сонгогдсон өрхийн хөдөлмөрийн чадвартай иргэдийг ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох зөвлөгөө өгөх үйлчилгээнд хамруулах	үйлчилгээнд хамрагдсан иргэдийн тоо	2022							УТ	Нийгмийн халамжийн дэмжлэг туслалцаа зайлшгүй шаардлагатай 174 өрхийн хөдөлмөр эрхэлдэггүй 13 иргэнд МЧБЗөвлөгөө өгч ejoB -д бүртгэлээ	70
	2.4.2.2.	Өрхийн амьжиргааны түвшинг тогтоох аргачлалын дагуу сонгогдсон өрхийн хөдөлмөрийн чадвартай иргэдийг сул чөлөөтэй ажлын байранд зуучлах	зуучилсан иргэдийн тоо	2022							УТ	Нийгмийн халамжийн дэмжлэг туслалцаа зайлшгүй шаардлагатай 174 өрхийн хөдөлмөр эрхэлдэггүй 13 иргэнд МЧБЗөвлөгөө өгч, түр ажлын байранд-20, байнгын ажлын байранд 3 иргэнийг зуучиллаа.	70

Зорилт	2.4.2.4.	Ахмадад ээлтэй баг, байгууллага шалгаруулж, ахмадын байгууллагын үйл ажиллагааг дэмжинэ.	Ахмадад ээлтэй баг, байгууллагын шалгаруулсан байгууллагын тоо	2022	0	2	0	2	8	ОНТ	Хугацаа болоогүй	-
Арга хэмжээ	2.4.3.1	Ахмад настнуудыг эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг шинжилгээ, оношилгоонд тогтмол хамруулах	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг шинжилгээ оношилгоонд хамрагдсан ахмадын тоо	2022	45.0	0.0	50.0	0	#####	ОНТ	Монгол улсын хэмжээнд 2022.5.1-нээс эхэлсэн Эрт илрүүлэг үзлэгт 2022 онд Нэгдсэн эмнэлгийн “Дэмжих төв”-өөр 550 ахмад хамрагдахаас 359 ахмад хамрагдсан бол 2023 онд 67 ахмад хамрагдаж 77,4% хамрагдаад байна. Сумын эрүүл мэндийн төв дээр 2023 онд урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрагдвал зохих 550 ахмадаас 196 ахмад хамрагдаж 35,6% хамрагдлаа.	30
	2.4.3.2	Ахмад настнуудыг нас, бие бялдрынх нь онцлогт тохирсон алхалт, дасгал хөдөлгөөнд хамруулах	Алхалт, дасгал хөдөлгөөнд хамрагдсан ахмад настны тоо	2022	180		210		240		Үндэсний хэмжээнд зохион байгуулагдаж байгаа Энэ жилдээ эрүүл жиндээ арга хэмжээний өглөөний дасгал, алхалт, Бүжгээр эрүүлжье аянуудад 1600 гаруй ахмад давхардсан тоогоор оролцож байна.	100
	2.4.3.3	Ахмадын спорт, бага наадмыг зохион байгуулах	арга хэмжээнд оролцсон ахмад настны тоо	2022	30		40		сумын ахмадын хороо	НБХэлтэс	Ахмадын урлагийн 8 дугаар бага наадамд 11 сумын 123 ахмад ардын авьяастнууд оролцож, урлагийн 8 төрлөөр авьяас чадвараа сорин өрсөлдөж 4 төрөлд тэргүүн, дэд	100

											байранд шалгарч сумын дүнгээр Тэргүүн байранд шалгарлаа.	
зорилт	2.4.4	Хүүхдийн эрхийг хангахад чиглэсэн хөтөлбөрийн хэрэгжилт, үр дүнг тооцоход иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.	хөтөлбөрт хамрагдсан иргэдийн тоо	2022	4500		4800		5000		5 байгууллагатай хамтран 8 төрлийн сургалт, арга хэмжээг зохион байгуулж давхардсан тоогоор 8000 гаруй сурагч, эцэг эхчүүд хамрагдлаа.	100
Арга хэмжээ	2.4.4.1.	Зорилтот бүлгийн хүүхдийн судалгааг жил бүр гаргаж, тэднийг дэмжин, бүтэн өнчин хүүхдүүдэд дэмжлэг үзүүлэх	арга хэмжээний тоо	2022	2	650	2	650	8	байгууллагын төсөв	Сумын Засаг дарга 14 бүтэн өнчин хүүхдэд Хүүхдийн эрхийг хамгаалал өдрөөр хүндэтгэл үзүүлж 840000 төгрөг, Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрөөр Аймгийн Засаг даргын хүндэтгэлд ХБэрхшээлтэй 86 хүүхдийг хамрууллаа.	100
	2.4.4.2.	Гэр бүлийн хүчирхийллийн эсрэг хүүхэд хамгааллын үйл ажиллагаанд байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх	ААН, байгууллага иргэдийн оролцооны хувь	2022	30	0	35	0	50	УТ	Цагдаагийн газар, БШУГ, ГБХЗХГазартай хамтран Хамтарсан баг-Хамтын хүч аян, Би хэн бэ, Хайрлая, хүндлээ тусгай арга хэмжээ, Харилцан хүндэтгэе аян, Нэг байгууллага-Нэг сайн үйлсийн аян, Хүүхдийн тусламжийн 108 утсаар ирүүлсэн дуудлага, Цагдаагийн албан мэдэгдлийн мөрөөр 200 гаруй өрхийг хамруулан арга хэмжээг зохион байгууллаа.	70
	2.4.4.3	"Хүүхдийн өмнө үүрэг хүлээгчдийн 65-аас доошгүй	сургалтанд хамрагдсан	2022	45	0	50	0	65	УТ	Аймгийн БСУГ, ГБХЗХГ, Цагдаагийн газартай хамтран эцэг эхчүүдэд 2	70

		хувийг чадваржуулах сургалтад хамруулах	иргэдийн хувь								удаа сургалт, 1 удаа нөлөөллийн арга хэмжээ зохион байгуулсан. Нийт 2380 эцэг эх хамрагдлаа. - 1-12-р ангийн 142 бүлгийн эцэг эхийн хуралд “Хүүхдээ бахархан дуурайх ээж аав байя”, “Хүүхдээ эерэг аргаар хүмүүжүүлье”, “Цахим орчны хүүхэд хамгаалал” сэдэвт сургалт, Анги удирдсан 120 гаруй багшид “Эрсдэлт нөхцөлд амьдарч буй хүүхэд гэж хэн бэ?” сэдэвт сургалт, Цахим орчны болон ухаалаг утасны зохистой хэрэглээ” сэдэвт сургалтад 2256 сурагч хамрагдлаа. ЦГазартай хамтран цэцэрлэг, бага ангийн 2115 суралцагчдад “Замын хөдөлгөөнд зөв зохистой оролцох” талаар сургалт, зам тээврийн осол, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх сэрэмжлүүлэг боршурыг 1148 эцэг эх асран хамгаалагчдад хүргэлээ. Мөн бага ангийн эцэг эх асран хамгаалагчдын дунд “Би хүүхдээ замын хөдөлгөөнд оролцуулахад үргэлж анхаардаг” сэдэвт гар зураг болон эссэ бичлэгийн уралдаан зохион байгууллаа.
--	--	--	------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

зорилт	2.4.5.	Залуучуудын нийгмийн оролцоог нэмэгдүүлж, хамтран ажиллана.	хамтран ажилласан холбоодын тоо	2022	3	0	3	0	11	УТ	Аймаг сумын спортыг холбоо, Төрийн болон ТББ-уудтай хамтран 11 төрлийн арга хэмжээнд залуучуудын 14-34 насны 5128 залуучуудын 2430 буюу 47% хамрагдлаа.	70
арга хэжээ	2.4.5.1.	Залуучуудад чиглэсэн төрийн үйлчилгээг нэмэгдүүлэх	нэвтрүүлсэн үйлчилгээний тоо	2022	1	0	1	0	4	УТ	Орон нутгийн хэмжээнд Жендэрийн салбар зөвлөл Харилцан хүндэтгэе аяныг зохион байгуулж, Аймгийн ЗДТГ, ЭМГ-аас хамтран зохион байгууллаа. “Эрэгтэйчүүдийн эрүүл мэндийн өнөөгийн байдал” лекц, “Монгол эр хүн” сэдэвт сургалтад 150 иргэд, 80 гаруй эрэгтэй албан хаагчдыг хамрууллаа. Цэрэгжилтийн спорт, нормативийн аварга шалгаруулах тэмцээн 96, “Эрчүүдээ хайрлая” ЕБС-ийн хөвгүүдийн дунд зохион байгуулах аст тэмцээн 30, Нийтийн цэнгээнт бүжгийн спортын Мандалговь хотын аварга шалгаруулах тэмцээнд 50, Бөхийн барилдаанд 32, Үндэсний бичгийн 2 арга хэмжээнд 54, нийт 259 иргэн оролцлоо.Архины хамраалтай иргэдийн дунд 2 удаагийн арга хэмжээнд 55, ЕБС, цэцэрлэгүүд хүүхэд хүмүүжүүлэх эерэг арга болон ,гэр бүлийн боловсрол олгох сургалтад 1500, Төгсөх ангийн	70

											сурагчдын уулзалтад 25 залуучуудыг хамрууллаа. 11- төрлийн арга хэмжээнд 47% хамрагдлаа..			
	2.4.5.2	Малчин залуучуудын зөвлөгөөнийг 2 жилд нэг удаа зохион байгуулах	гүйцэтэлийн хувь	2022			100%	1000	100%	УТ	Иргэдэд хүргэх төрийн үйлчилгээний хүртээмжийг сайжруулах зорилгоор 06 сарын 06-ны өдөр “Малчдын сургалт-зөвлөгөөн-2023” зохион байгуулж 175 малчин оролцож эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, хууль эрх зүйн мэдээлэл олгож тэдний санал хүсэлтийг сонслоо.	100		
2.5 Үндэсний бахархал, өв соёл														
зорилго	2.5.	Үндэсний нэгдмэл бахарлыг сэргээж,эх оронч үзэл хандлагыг төлөвшүүлэх арга хэмжээнд иргэдийн 45% ийг хамруулна.	Соёл, урлагийн арга хэмжээнд хамрагдсан иргэдийн хувь	2022			25%	0	35%	0	100%	УТ	“Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ын арга хэмжээг аймгийн хэлний бодлогын зөвлөлтэй хамтран зохион байгуулж 1894, Уяхан замбуу тивийн наран 3000 морин хуурч, уртын дуучдын урлагийн наадамд 700 иргэнийг хамруулахаар бэлтгэл ажлыг хангаж байна. ЕБС, цэцэрлэгийн хүүхдүүдэд үндэсний нэгдмэл бахархал, эх оронч үзэл хандлагыг төлөвшүүлэх сургалт, арга хэмжээнд 2183 хүүхэд тус тус хамрагдлаа.	70
зорилт	2.5.1	Иргэдийг соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагаанд иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлж,хүүхэд, насанд хүрэгчдийн	Арга хэмжээнд хамрагдсан иргэдийн хувь	2022			25%	0	35%	0	100%	УТ	Сумын Засаг даргын А/114, 117 дугаар захирамжаар 3000 морин хуур, уртын дуучдын арга хэмжээг орон нутгийн хэмжээнд зохион байгуулах ажлын хэсэг,	70

		эзлэх хувийг 45% д хүргэнэ.									салбар комиссыг байгуулан хуралдаж, уртын дуучин 568, морин хуур 132 иргэнийг арга хэмжээнд оролцуулахаар сургалтыг байгууллага, баг бүр хариуцан зохион байгуулахаар бэлтгэл ажлыг хангаж байна.		
арга хэмжээ	2.5.1.1.	Хэрэглэгчдийн эрх ашгийг дээдлэх “Ирээдүйн соёлтой үйлчлүүлэгч” төслийг сургууль, цэцэрлэгийн хүүхдүүдийн дунд зохион байгуулж, монгол өв соёл, ардын уламжлалт урлагаа сурталчилан таниулах	Төсөлд хамрагдах хүүхдийн тоо	2022		500	0	800	0	2600	УТ	ЕБСургуулиуд 6-р ангийн 389 сурагчид иргэний ёс зүйн боловсрол хичээлээр дамжуулан “Урамжлалт тоглоом наадгай” сэдэв, 7-р ангийн 394 сурагчид иргэний ёс зүйн боловсрол хичээлээр дамжуулан “Өв соёл, уламжлал” сэдвээр сургалтын үйл ажиллагааг зохион байгуулж мэдлэг олголоо. СӨБ-ын байгууллагууд бага насны хүүхдийн монгол наадгайн талаарх мэдлэг ойлголтыг өргөжүүлэх, тоглох дадалд сургах зорилгоор бүлгүүдийн нас сэтгэхүйн онцлогт тохирсон сэдвүүдээр 41 бүлгийн 1400 гаруй хүүхэд уламжлалт тоглоом наадгайн, өв соёл, “Монгол ардын ерөөл магтаал” “Билиг дэмбэрэлийн үгс” үзүүлэх ажил бэлтгэн сонирхуулан, үндэсний ёс уламжлал, ерөөл магтаалыг сурталчилан таниуллаа. Монгол улсын "Соёлын яам", СУИС-ийн	70

											<p>"Соёлын сургууль"-аас хамтран "Соёлын өв" улсын эчнээ олимпиадыг 3 үе шаттай зохион байгууллаа. Энэхүү уралдаанд Говийн Ирээдүй цогцолбор сургуулийн Түүх Нийгмийн Ухааны багш Б.Ууганцэцэгийн бэлтгэсэн тус сургуулийн 126 ангийн сурагч Б.Дашдаваа Улсын олимпиадад Дундговь нутгаа төлөөлөн амжилттай оролцож 98%-ийн гүйцэтгэлтэйгээр Тэргүүн байранд шалгарч, Соёл Урлагийн Их Сургуульд тэтгэлэгтэй суралцах урилга гардан авлаа. 2022-2023 хичээлийн жилд Язгуур урлаг, Бөх, Уртын дуу, ардын дуу, морин хуур, үндэсний хөгжмийн төрлийн 6 дугуйлангаар дамжуулан 255 сурагчдыг хөгжүүллээ</p>	
2.5.1.2.	Соёлын биет болон биет бус өв тээгчдийг алдаршуулж, сурталчилах	Үзэсгэлэн зохион байгуулсан байх	2022	1	0	1		5	УТ	<p>"Дундговьд үйлдвэрлэв" борлуулалтын цэгээр сумын СББӨвийг тээгч 22 иргэнийг бүтээгдэхүүнийг худалдан борлуулж, дэмжлэг үзүүлж ажиллаж байна.</p>	100	
2.5.1.3.	Үндэсний бичиг үсгийн хэрэглээг нэмэгдүүлэх зорилгоор "Монгол бичиг" арга хэмжээг зохион байгуулах	Гүйцэтгэлийн хувь	2022	100%	600	100%	700	100%	ОНТ	<p>Сумын хэлний бодлогын зөвлөл, Боловсрол Шинжлэх Ухааны Газар, аймгийн С.Буяннэмэхийн нэрэмжит аймгийн Төв номын сантай хамтран</p>	70	

											<p>"Тэргүүний хурдан уншигч шалгаруулах уралдаан"-ыг зохион байгуулж, 3 ангилалаар 42 сурагч оролцож, эхний 3 байранд шалгарсан 3 сурагчийг "Үндэсний бичиг, соёл тэргүүний хурдан уншлага"-ын улсын уралдаанд оролцох эрхийг гардууллаа. Улсын уралдаанд 6 сурагчийг оролцуулахаар батламжилж, Сайнцагаан сумын хэлний бодлогын зөвлөлөөс 840000 төгрөгийн замын зардлын дэмжлэг олгож, Эх хэл, үндэсний бичиг үсэг, өв соёлоо дээдлэн дэлгэрүүлж, иргэдэд сурталчлан таниулах, үндэсний хэл бичгээрээ бахархах, сурах идэвх сонирхлыг нэмэгдүүлэх зорилгоор сумын иргэдийн дунд Үндэсний бичгийн тээгч, түгээгч өдөрлөг , уралдааныг зохион байгуулж 9 иргэн шагналт байранд шалгарлаа. Баярын арга хэмжээнд 1894 хүн оролцсон бөгөөд "Төрийн албан хаагчдын их сорилго"-д 150 албан хаагч, "Төрийн албан хаагчдын цахим бичвэр" уралдаанд 58 төрийн албан хаагчид мэдлэг, чадвараа сорин оролцсоноос</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

											<p>”Төрийн албан хаагчдын ангилалд 3, ”Цэцэрлэг, ЕБС-ийн багш нарын ангилалд-3, “Төрийн албан хаагчдын цахим бичвэр” уралдаанд 3, “Төрийн захиргааны болон үйлчилгээний байгууллагын удирдах ажилтны ангилалд – 3, “Уран Үзэгтэн” ангилалд-1 “Алтан Хонх” танин мэдэхүйн ангилалд-2 , Үндэсний бичгээр “Минутын Уншлага” ангилалд 1 иргэн нийт 16 иргэн, албан хаагч шагналт байранд шалгарлаа.</p>	
ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО												
зорилго	3	Сумын эдийн засгийн тогтвортой, хүртээмжтэй өсөлтийг хангахад чиглэсэн арга хэмжээг хэрэгжүүлж, иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.	эдийн засгийн үзүүлэлтээр	2022							<p>33БУХөгжил төсөл аймгийн ОНХС-ийн хамтарсан хөрөнгө оруулалтаар Дундговь үйлдвэрлэ төвийг байгуулж, 400 орчим сая төгрөгийн борлуулалт хийгээд байна. Сумын ОНХС-ийн 10 төсөл арга хэмжээг иргэн, иргэдийн бүлэгтэй гэрээ байгуулан гүйцэтгэлээ.</p>	70
3.1 Санхүү, төсвийн зохицуулалт												
зорилт	3.1.1	Татварын орлогыг биелүүлэх арга хэмжээг оновчтой зохион байгуулж, Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангана.	Татварын орлого биелэлт, Шилэн дансны хувь	2022							<p>Хагас жилийн байдлаар ОНӨорлогын хэрэгжилт 96,7 хувьтай биелэж, Шилэн дансанд холбогдох мэдээллийн бүрэн орууллаа.</p>	100

арга хэмжээ	3.1.1.1	Жижиг дунд үйлдвэрлэгчдийн орлогыг зөв тодорхойлоход татварын байцаагчийн хяналтыг сайжруулах	Хяналтын үр дүн	2022	80	182	85	191	#####	ОН-ийн төсөв	Сумын 17 бизнес эрхлэгч иргэн болон, 28 ААНэгжүүдэд татварын байцаагч 1 удаагийн хяналт хийж, өмнө онуудад болон энэ онд үүссэн татваруудыг барагдуулах талаар зөвлөгөө мэдээлэл хүргэлээ.	70
	3.1.1.2.	Бүтээгдэхүүнээ экспортод гаргах хувиараа үйлдвэрлэл эрхлэгч иргэд, ААНэгжийг бий болгох тогтолцоог нэвтрүүлэх	арга хэмжээний тоо	2022	2		2		8	улсын төсөв, аймаг, сумын ОНХС	Хугацаа болоогүй	-
Зорилт	3.1.2	Төрийн болон орон нутгийн хөрөнгөөр бараа, ажил үйлчилгээ, худалдан авах ажиллагааг иргэд, олон нийтэд ил тод, нээлттэй болгож, худалдан авалтанд орон нутгийн ААНэгжийн эзлэх хувийг 2 % иар нэмэгдүүлнэ.	орон нутгийн ААНэгжийн оролцсон худалдан авах ажиллагааны тоо	2022	2		2		8	улсын төсөв, аймаг, сумын ОНХС	Энэ онд 37 төсөл арга хэмжээ, ХАА-г хэрэгжүүлэхээс 24 худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулсаны 13 нь орон нутгийн ААНБайгууллагатай гэрээ байгуулан гүйцэтгүүллээ.	100
арга хэмжээ	3.1.2.1.	Зарлагдсан тендерийн урилга, үр дүнгийн мэдээллийг аймаг, сумын сайт, пейж хуудсаар тухай бүр мэдээлэх	Хуулийн хугацаанд нийтэд мэдээлсэн байх	2022	100		100		100%	0	Хэрэгжүүлэхээр баталсан нийт 6 тендер шалгаруулалтыг төрийн ХАА-ны тухай хуулийн дагуу цахим системээр нээлттэй зарлаж, гэрээ байгуулан үр дүнг tender.gov.mn цахим	100

											системд тухай бүр нийтэллээ.	
	3.1.2.2.	Төрийн худалдан авах ажиллагааны үнэлгээний хорооны гишүүдийн тоог нэмэгдүүлэх, чадавхижуулах	A/3 сертификат тай иргэд 45	2022					45	ОНутгийн төсөв	2022 онд ОНӨГ, ТА-3 төсөлтэй хамтран сумын ЗДТГ-аас 6, харьяа байгууллагуудаас 36 нийт 42 албан хаагчыг АЗ-ын сургалтанд хамруулж, гэрчилгээ олголоо.Хүний нөөц хангалттай бүрдүүлээ.	100
3.2 Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэр												
зорилго	3.2	Худалдаа үйлдвэрлэгч ААНэгж,иргэдийн үйл ажиллагааг дэмжин,малын гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.	байгуулагдсан түүхий эд бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэгчид 5	2022	4	120	3	90	15	Аймгийн ЖДҮХС, СХС	Сүүний чиглэлийн үнээ, гүүний аж ахуй эрхлэх 2 малчин өрхийг 65 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээлийг олголоо.	70
зорилт	3.2.1.	Иргэдийг эрүүл хүнсээр хангахад ААНэгж, хувиараа бизнес эрхлэгчдийн үйл ажиллагааг дэмжих	дэмжлэг үзүүлсэн иргэд ААНэгж 3	2022	2	20	2	20	9	Аймгийн ЖДҮХС, СХС	Бог малын махаар өдөртөө 90 кг бууз, банш үйлдвэрлэх иргэдийн нэгдлийг 70 сая төгрөгийн зээлээр дэмжлээ.	100
арга хэмжээ	3.2.1.1.	Хүнсний худалдаа эрхлэгч иргэн, ААНэгжид хөргүүр бүхий автоматжуулсан махны зоорь, мах нядалгааны стандартын газартай болгоход дэмжлэг үзүүлэх	шинээр нэмэгдсэн махны зоорь, мал нядалгааны газар 1	2022	1		1		4	хувийн хөрөнгөөр	УИХ-ын 36-р тогтоолын дагуу “Таанийн тансаг” ХХК нь “Мал төхөөрөх мах ангилж савлах үйлдвэр” шинээр байгуулах мөн “Их хайрхан мандал” ХХК нь “Мал төхөөрөх бойны цэг”-ээ стандарт, эрүүл ахуйн шаардлагад нийцүүлэн өргөтгөн засварлахаар	70

										ХХААХҮЯамны хүсэлт хүргүүлээ.	
3.2.1.2.	Хүн амын өвөл, хавар, зуны хэрэгцээний махны нөөцийг бүрдүүлж, махны хангамжийг нэмэгдүүлэх	Тухайн жилд нөөцөлсөн махны хэмжээ	2022							Орон нутгийн хүн амын өвөл, хавар зуны улиралын махны хэрэгцээг хангах, үнийг тогтвортой байлгах зорилгоор махны худалдаа эрхлэгч ААНэгж “Номгон рашаан” ХХК, иргэн Дэмчигбаатар, Мөнхбат, Чингэлбаатар нар нийт - 93,0 тн махыг зориулалтын хөргүүртэй агуулахад нөөцөлж хүний амын хэрэгцээнд нийлүүлээ.	100
3.2.1.3.	“Дундговь үйлдвэрлэл” арга хэмжээг хэрэгжүүлж, орон нутгийн онцлогтой брэнд бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэн дотоод, гадаадын зах зээлд нийлүүлэх хоршоодыг байгуулах	байгуулагдсан хоршоо 1	2022							Шинээр байгуулагдсан хоршоо байхгүй болно.	ҮБ
3.2.1.4.	Нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх малчин өрхтэй болох	малчин өрх 1	2022							Нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх 3 малчин өрхийг 70 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээлд хамрагдлаа.	100
3.2.1.5.	Мах, ноос, ноолуур, арьс шир боловсруулах анхан шатны үйлдвэр, цех байгуулах	шинээр нэмж байгуулагдсан үйлдвэр 1	2022							Сүүний чиглэлийн үнээ, гүүний аж ахуй эрхлэх 2 малчин өрхийг 65 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээлид хамрагдлаа.	100

3.2.1.6	Хамгаалагдсан хөрсний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлж, хүн амыг жилийн турш шинэ ургацын нарийн ногоогоор хангах	Хүлэмжийн ногооны тариалсан талбай хэмжээ	2022							Аймгийн ЖДҮХС, СХС	4854мкв хүлэмжийн талбайд 8 нэр төрлийн ногооны тариалалт хийлээ	100
		Хүлэмжээс хураан авсан ургацын хэмжээ	2022	0.5	50	0.7	60			Аймгийн ЖДҮХС, СХС	Өвлийн нарлаг хүлэмжнээс одоогоор өргөст хэмх-1,36 тн, хулуу-0,6 тн нийт 1,96 тн ургацыг тус тус хураан авсан байна. Хугацаа болоогүй	70
	3.2.1.7	Жижиг, дунд бизнес эрхлэгчдийг бизнес инкубацын үйлчилгээгээр бойжуулж, томруулах	шинээр бойжсон үйлдвэр үйлчилгээний газар 1	2022						Аймгийн ЖДҮХС, СХС, ХЭДС	“Бизнес хөгжлийг дэмжих төв”-д одоогоор ашиглалтын зардлыг хариуцуулан ашиглуулахаар аймгийн ажлын хэсгийн шийдвэрээр 11 бизнес эрхлэгчдийг оруулан үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа явагдаж байна. Одоогоор 11 бизнес эрхлэгч түрээсийн хөнгөлөлттэй үйлдвэрийн байранд бойжиж байна.	100
3.2.1.8.	Тариалан эрхлэгчдийг зоорьтой болгоход сум хөгжүүлэх сан, ЖДҮХСангаас дэмжин, орон нутгийн төмс, хүнсний ногооны нөөцийг бүрдүүлэх	Төмс тариалсан талбайн хэмжээ	2022	7.5	30	9	60			Аймгийн ЖДҮХС, СХС	8.8 га талбайд төмсний тариалаллаа.	100
		Хүнсний ногооны тариалсан талбайн хэмжээ	2022	7.5	40	9	40			Аймгийн ЖДҮХС, СХС	7.2 га талбайд 12 нэр төрлийн хүнсний ногоо тариалаллаа.	70
		Төмс хураан авсан ургацын хэмжээ	2022	126	60	151	30			Аймгийн ЖДҮХС, СХС	Хугацаа болоогүй	-

			Хүнсний ногооны хураан авсан ургацын хэмжээ	2022	57	30	59	30		Аймгийн ЖДҮХС, СХС	Хугацаа болоогүй	-
			шинээр бий болсон зоорь 1	2022			1	30		Аймгийн ЖДҮХС, СХС	Хугацаа болоогүй	-
			Тухайн жилд зоорилогдсон ургац 100	2022	100	0	150	0		Аймгийн ЖДҮХС, СХС	Хугацаа болоогүй	-
	3.2.1.9.	ХХСангийн зээлийг бичил үйлдвэрлэлд чиглүүлж, ажлын байрыг нэмэгдүүлж, иргэдийг орлогын эх үүсвэртэй болгох	Тухайн жилд олгогдох зээлийн хэмжээ	2022	20	400	18	450		Аймгийн ЖДҮХС, СХС	Эхний хагас жилийн байдлаар 7 зээлдэгчид 348 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээлийг олгоод байна.	100
			Тухайн жилд бичил үйлдвэрлэлд олгох зээл 1	2022	2	100	2	100		Аймгийн ЖДҮХС, СХС	Хийт хөнгөн блок , банш бууз үйлдвэрлэх 168 сая төгрөгийн бичил зээлийг 2 иргэнд олголоо.	100
	3.2.1.1.0.	Өвлийн нарлаг хүлэмжийг бүрэн хүчин чадлаар нь ажиллуулж, хүн амын хүнсний нарийн ногооны хэрэгцээг тасралтгүй хангах	Ашиглалтын хувь	2022	80	0	90	0	50.0		Өвлийн нарлаг хүлэмж нийт 1780 м.кв буюу 0,178 га талбайд тариалалт хийж хүчин чадлаа 100% ашиглаж байна.	70
			хураан авсан ургацын хэмжээ	2022	7.3	32.8	10.3	46.3		ЖДҮХС, СХС, төсөл хөтөлбөр, иргэн, ААНэгж	- Өвлийн нарлаг хүлэмжнээс одоогоор өргөст хэмх-1,36 тн, хулуу-0,6 тн нийт 1,96 тн ургацыг хураан аваад байна.	
зорилт	3.2.2.	Малын тоог чанарт шилжүүлж, биотехнологийг шинээр нэвтрүүлж, малын хаврын	өндөр ашиг шимтэй үхрийн тоог нэмэгдүүлэх	2022	120		130	500			Хугацаа болоогүй	-

		амьдын жинг 3-5 хувиар нэмэгдүүлнэ										
арга хэмжээ	3.2.2.1	Сайнцагаан омгийн хонинд зохиомол хээлтүүлэг хийх	Хээлтүүлэг хийх мал 550	2022	600	0.5	650	2000	2500	УТ, ОНТ	Хугацаа болоогүй	-
	3.2.2.2	Малын удмын сангийн үндэсний төвийн генийн санд Сайнцагаан омгийн хонины үрийг хадгалах	ашиг шимтэй хуцнаас үр үйлдвэрлэн э.	2022	2	0.5	2	0.5	8	ОНТ	Хугацаа болоогүй	-
	3.2.2.3	Жилд стандартын шаардлага хангасан 3 -аас доошгүй бух бойжуулж, үхэр сүргийг үе шаттайгаар чанаржуулах	Стандартын шаардлага ханган 3-аас доошгүй бух бэлтгэсэн байна.	2022			2	3 сая	4	УТ, ОНТ	Хугацаа болоогүй	-
	3.2.2.4	Тэмээ өсгөх бодлогыг хэрэгжүүлж, бойжуулсан ботго тутамд урамшуулал олгох арга хэмжээг зохион байгуулах	өссөн ботго тутамд урамшуулал олгосон байх	2022	200	1000	200	1000	800	ОНТ	Хугацаа болоогүй	-
	3.2.2.5.	Стандартын шаардлага хангасан цөм сүргийн ангийн хээлтэгч, хээлтүүлэгчийг ээмэгжүүлэн бүртгэж, мэдээллийн нэгдсэн санд хамруулах	ээмэглэсэн хээлтүүлэгч 500	2022	550		600		2300	УТ	Хугацаа болоогүй	-
зорилт	3.2.3.	Сумын 300 мян га бэлчээрийн талбайн 80 хувьд бэлчээрийн даац 4-5 дахин хэтэрсэн ба	нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн хэмжээ	2022	1000	4	1000	4	5000 га	УТ, ОНТ	2023 онд 1 га талбайд малын тэжээлийн ургамалын тариалалт хийлээ.	100

		2024 онд 8 мян га талбайг нөхөн сэргээнэ.										
арга хэмжээ	3.2.3.1	Малчдыг өвөлжөө, хаваржааны эзэмшил газрын дэргэд нөөц бэлчээртэй болгох зорилгоор хашиж, хамгаалж талбайн хэмжээг нэмэгдүүлэх	нэмэгдүүлсэн талбайн хэмжээ	2022	58 өрх 286 га	3 сая	62 өрх 310 га	3 сая	240 өрх 1192 га	УТ, ОНТ	Өвөлжөө, хаваржааны эзэмшил газрын дэргэд нөөц бэлчээр бий болгох зорилгоор 2023 онд шинээр 5 малчин өрх нийт 15 га бэлчээр хашиж хамгааллаа.	70
	3.2.3.2	Байгаль орчин, хүн, малд халгүй технологи ашиглан, бэлчээрийн хортон мэрэгч амьтан, шавьжтай тэмцэх ажлыг зохион байгуулах	Ажлын гүйцэтгэлээр	2022	1000 га	4	1000 га	4	5000 га /20	УТ	Үлийн цагаан оготно, чичүүлтэй тэмцэх ажлыг хөдөөгийн 4 багийн 0,5 мянган га талбайд микробиологийн аргаар тэмцэх ажлыг ХХҮГ-ын нийтийг хамарсан төслийн 10 иргэн ажиллуулж 89,3%-тай гүйцэтгэлээ.	70
	3.2.3.3.	Малын бэлчээрийн талбайг гүн өрмийн худаг болон энгийн уурхайн худгаар усжуулах	гүйцэтгэлээр	2022	8	16 сая	8	16 сая	32 худаг	УТ, ОНТ	Хугацаа болоогүй	-
	3.2.3.4	Мал аж ахуйг байгаль, цаг уурын эрсдэлээс хамгаалах, бэлэн байдлыг хангах, өвс тэжээлийн нөөц бүрдүүлэх	Бүрдүүлсэн нөөцийн хэмжээ	2022	Өвс-150тн, Тэжээл-40 тн		Өвс-150тн, Тэжээл-40 тн		100%	УТ, ОНТ	Хугацаа болоогүй	-
зорилт	3.2.4.	Мал, амьтны халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх тарилгад 70.0 мянган толгой мал хамруулж,	Хамрагдах мал 72	2022	74	30.7	76	31.6	300	улсын төсөв	Төлөвлөгөөний дагуу шөвөг яр өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх дархлаажуулалтыг 34,0 мянган ишгэнд графикт хугацаанд нь 100% хийж гүйцэтгэлээ. Улсын	70

		эрүүл малын эзлэх хувийг нэмэгдүүлнэ.									хэмжээнд үхэр сүргийг шүлхийн дархлаажуулалтад яаралтай хамруулах төлөвлөгөөний дагуу сумын хэмжээний 6359 үхрийг хамруулахаас 4560 үхэр хамруулж 73,82%-тай гүйцэтгэлээ. Дархлаажуулалтад хамрагдаагүй 1799 үхэр нь өөр орон нутагт отор нүүдэлд яваа болно.	
арга хэмжээ	3.2.4.1	Мал эмнэлгийн нэгдсэн системийг бүрэн нэвтрүүлж, мал эмнэлгийн гэрчилгээ олгох	Олгосон гэрчилгээний тоо	2022	50		50		200	0	Мал эмнэлгийн нэгдсэн системийг өдөр тутмын ажилдаа мөрдлөгө болгон хэрэглэж хэвшсэн. Эхний хагас жилийн хугацаанд нэгдсэн системээр адууны мах- 54021 кг, үхрийн мах-20008 кг, хонины мах-424547 кг, ямааны мах-146077 кг, тэмээний мах-20050 кг бүгд 767903 кг мах, адууны шир-748, үхрийн шир-1250, хонины арьс-3015, ямааны арьс-1550 бүгд 6563 арьс шир, 8300 кг цувдайнд, хүнсний зориулалтаар амьд мал 1077, ноолуур 123250 кг нийт 1156 гарал үүслийн гэрчилгээнд хянан баталгаажуулалтыг хийлээ.	100
3.3. Аялал жуулчлал												
зорилт	3.3.1.	Гадаад дотоодын жуулчдад үйлчлэх үйлчилгээний стандартыг	зохион байгуулсан арга	2022	2		2		7	ААНэгжийн хөрөнгө СХСан	Хугацаа болоогүй	-

		мөрдүүлж, чанарыг сайжруулна.	хэмжээний тоо								
арга хэмжээ	3.3.1.1	Зочид буудлуудын ажилтнуудыг жуулчдад үйлчлэх сургалтанд хамруулах ажлыг мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулах	сургалтын тоо хамрагдсан иргэдийн тоо	2022	2	+	2	8	ОНТ	Хугацаа болоогүй	-
	3.3.1.2.	Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн аялал жуулчлалыг хөгжүүлж, морь, тэмээн аялал, язгуур урлаг, өв соёлын арга хэмжээнд иргэдийг оролцуулах	зохион байгуулсан арга хэмжээнд оролцсон иргэдийн тоо	2022	200		200	800	ОНТ	Хугацаа болоогүй	-

ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО

4.1 Цахим Монгол- төрийн шуурхай үйлчилгээ

зорилго	4.1.	Иргэдэд хүргэх төрийн үйлчилгээний хүртээмжийн сэтгэл ханамжийг 82.5 хувьтай болгож, өмнөх оноос 10 % - иар нэмэгдүүлнэ.	сэтгэл ханамжийн хувь	2022	80		85	82.5		Иргэдэд төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийн тухай 8 асуулга бүхий сэтгэл ханамжийн судалгаа авахад 77.5 хувьтай байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 13%-иар өссөн байна.	70
зорилт	4.1.1.	"Цахим төр- Ухаалаг Дундговь" цогц үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх	гүйцэтгэлийн хувь	2022	85		90	85%		Mongolia төрийн үйлчилгээний операторын ХУР системээр үйлчилгээ үзүүлж байна.	100
арга хэмжээ	4.1.1.1	"Цахим төр- Ухаалаг Дундговь" цогц үйл ажиллагаанд төрийн албан	гүйцэтгэлийн хувь	2022	80		90			Тус сумын байгууллагын 32 албан хаагч өдөр тутмын ажлыг ERP нэгдсэн систем ашиглаж байна. Мөн ЗДТгазрын нийт албан	100

		хаагчдыг сургаж, хэрэгжилтийг хангах								хаагчид болон харъяа байгууллагын шаардалагтай албан хаагчид ажлын цаг бүртгэлийг 100 хувь ERP нэгдсэн систем ашиглан бүртгэлжүүллээ.	
	4.1.1.2.	Иргэдтэй хийх уулзалт, арга хэмжээг сар бүр зохион байгуулах	уулзалтад оролцсон иргэдийн хувь	2022	10		15	#####		Иргэдэд хүргэх төрийн үйлчилгээний хүртээмжийг сайжруулах зорилгоор “Малчдын сургалт-зөвлөгөөн-2023” зохион байгуулж 175 смалчин оролцож эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, хууль эрх зүйн мэдээлэл олголоо. ОНХСангийн санал эрэмбэлэх хэлэлцэх мөн хууль эрх зүйн мэдээлэл хүргэх зорилгоор 6 дугаар сард 9 багт ИНХурал зохион байгуулагдаж 574 иргэн оролцож, санал хүсэлтийг сонслоо.	70
	4.1.1.3.	“ХУР”системийн ашиглалтыг нэмэгдүүлж, төрийн үйлчилгээг иргэдэд шуурхай хүргэх	үйлчилгээ авсан иргэдийн тоо	2022	420		450	1770		Mongolia төрийн үйлчилгээний операторын ХУР системээр 440 төрлийн тодорхойлолтоор 1041 иргэнд үйлчилгээ үзүүллээ.	70
4.2 Мэргэшсэн, хариуцлагатай төрийн алба											
зорилго	4.2.	Төрийн албан хаагчдын сахилга, хариуцлага, ёс зүйн зөрчилгүй ажиллана.	зөрчил буурсан хувь	2022	100		100	100%		2023 оны хагас жилийн байдлаар сумын хэмжээнд төрийн албан хаагчид сахилга, хариуцлага, ёс зүйн зөрчил гаргаагүй	100

зорилт	4.2.1.	Орон нутагт шаардлагатай боловсон хүчний нөөц бүрдүүлэн томилгооны зөрчилгүй ажиллана.	зөрчилгүй томилгоо буурсан хувь	2022	98		100		98.2	ЗГ-аас авч хэрэгжүүлж буй шүүр ажиллагааны хүрээнд зөрчилтэй 29 томилгооны судалгааг хүргүүлэн, шаардлагатай зөрчлийг арилган мэдээ тайланг хугацаанд нь хүргүүлэн ажиллалаа.	100
арга хэмжээ	4.2.1.1.	Иргэнийг төрийн албан тушаалд томилсоны дараа богино болон дунд хугацааны сургалтад бүрэн хамруулах	сургалтанд хамрагдсан төрийн албан хаагчийн тоо	2022	2		2		8	Сумын төсөвт байгууллагууд сургалт, нийгмийн баталгааг хангах төлөвлөгөөний хүрээнд давхардсан тоогоор 223 сургалтыг зохион байгуулж 3,425 албан хаагчийг хамруулан хэрэгжилт 54,8 хувьтай байна.	70
зорилт	4.2.2.	Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлж, бүх шатанд шударга ёсыг эрхэмлэсэн иргэд, олон нийтийн хандлагыг төлөвшүүлнэ.	Мэдээлэл авсан иргэдийн хувь	2022	100		100		100%	2023 оны хагасжилийн байдлаар Сайнцагаан сумын хэмжээнд 5 сургууль, 8 цэцэрлэгийн 42 бүлэг /бүлэг тус бүр цахим хаягтай/, 1 ЭМТ-ийн цахим хуудсаар болон байгууллагын мэдээллийн самбараар 15 видео, 31 шторк, 16 инфографик, теле зохиомж 5, хөдөлгөөнт зураг 4, мэдээ мэдээлэл 411, байршуулж нийт 4142 иргэн буюу нийт иргэдийн 25%-ын хандалтыг авчээ.	70
арга хэмжээ	4.2.2.1	Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс сэргийлэх төрийн бодлого,хууль тогтоомжийг иргэд, олон нийтийн оролцоотойгоор	хуулийн хэрэгжилтийг ханган ажилласан хувь	2022	100		100		100%	Авлигаас урьдчилан сэргийлэх 2023 оны төлөвлөгөөнд 9 зорилт, 29 арга хэмжээ батлагдсанаас хагас жилийн байдлаар сумын хэмжээнд 50.7 хувьтай хэрэгжүүлж байна.	70

		хамтран хэрэгжүүлэх									
зорилт	4.2.3.	Бүх нийтийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх хууль, эрх зүйн сургалт, суртчилгаа, тусламж, үйлчилгээг жил бүр нийт иргэдийн 10-аас доошгүй хувьд зохион байгуулах	арга хэмжээнд хамрагдсан иргэдийн тоо	2022	1100	1200	4500			15 зохион байгуулалтн уралдаан сургалт, хэлэлцүүлэг, мэдээлэл, зөвлөгөөнд 904 иргэн хамруулж, ЗДТгазар болон багуудын пэйж хуудсуудаар постерууд нийтлэж 4948 иргэний тандалттай байна.	100
арга хэмжээ	4.2.3.1.	Багуудад иргэд, олон нийтэд чиглэсэн нэгдсэн хууль зүйн тусламж, үйлчилгээ сургалт, сурталчилгааг жил бүр зохион байгуулах	арга хэмжээнд хамрагдсан иргэдийн тоо	2022	1800	1900	7400			Гэр бүлийн хүчирхийлэл гэж юу вэ? сэдэвт сургалтыг 9 багийн 60 иргэнд 4 удаа зохион байгуулж, “Хөдөлмөрийн тухай хууль”, “Хөдөлмөрийн болон туслах малчинтай байгуулах гэрээ”, “Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай” зэрэг хуулиар сургалт зохион байгуулж 172 албан хаагч хамрагдаж, 18 иргэнд хууль зүйн зөвлөгөө өгч, “Зам тээврийн осол, хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд жолооч таны оролцоо”, “Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлийн хууль тогтоомж, иргэний үүрэг”, “Зам тээврийн хэрэг зөрчлийн шалтгаан нөхцөл, шүүхээр шийдвэрлэгдэж буй байдал” зэрэг сэдвүүдээр	100

										<p>аймгийн Шүүхийн тамгын газар, Цагдаагийн газар, Ухаалаг жолооч ТББ-тай хамтран төрийн байгууллагын жолооч нар, хувиараа такси үйлчилгээ эрхэлдэг 61 иргэнийг хамрууллаа.</p> <p>"Хайрлая хүндэлье", "Гэмт хэрэг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлье", "Цахим гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлье" зэрэг постерийг багуудын цахим хуудсаар дамжуулан 4948 иргэний хандалтыг авсан байна.</p> <p>Цагдаагийн газар, ГБХЗХГ-тай хамтран "Нэг тэрбумаараа тэмцье"-2023 Эмэгтэйчүүдийн эрх чөлөөний төлөө алхалтын үйл ажиллагааг зохион байгуулж 300 гаруй иргэд хамрагдлаа.</p> <p>Цагдаагийн албан мэдэгдэл 15, хүүхдийн тусламжийн 108 дугаарт ирсэн 13 дуудлагын дагуу зөвлөгөө, мэдээлэл хүргэж хамтарч ажиллалаа. "Бэлэн бай" сургалтад хамрагдаж, сургагч багшаар бэлтгэгдэн 8 удаа 253 иргэнд сургалт зохион байгуулж, 2023.05.24-ны өдөр Сумдын "Эрх зүйн хөтөч" нарыг чадавхжуулах сургалтад сумын ЗДТГ-ын НБМэргэжилтэн, ХЭЗүйн мэргэжилтэн, ЕБС-ын</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

											нийгмийн ажилтан, Насан туршийн боловсролын багш, ЭМТөвийн сургалт хариуцсан нийт 40 албан хаагчийг хамрууллаа.		
4.3 Амар тайван, аюулгүй нийгэм													
зорилго	4.3.	Иргэдийг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны оролцоог нэмэгдүүлэн, гэмт хэргийн гаралтыг бууруулна.	арга хэмжээний тоо	2022	4		4			16		Гэмт хэргийн бууруулах, урьдчилан сэргийлэх зорилгоор 6 удаагийн арга хэмжээнд 475 иргэн, 7 удаагийн сургалтад 372 иргэн тус тус хамрууллаа.	100
зорилт	4.3.1.	Гэмт хэргийн гаралтыг 3-аас доошгүй хувиар бууруулна.	гэмт хэргийн бууралтын хувь	2022	0.7		0.8			3%		Тус суманд өнгөрсөн оны 06 сард 78 гэмт хэрэг бүртгэгдэж байсан бол энэ онд 67 хэрэг гарч 11 хэрэгээр буусан үзүүлэлттэй байна.	100
арга хэмжээ	4.3.1.1.	Иргэний нийгмийн байгууллагуудтай хамтран архидан согтуурахтай тэмцэх орон нутгийн бодлого боловсруулан, байгууллагуудтай хамтран хэрэгжүүлэх	хамтын ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	2022	72	0.5	75	0.5	#####	2000		Согтуугаар үйлдэгдсэн гэмт хэргийн бууруулах, урьдчилан сэргийлэх зорилгоор эргүүлийн чиглэлийг тодорхой хувиар нэмэгдүүлж хяналт шлгалтыг чангатгаж “Үүргээ биелүүлье”, “Би хэн бэ” зэрэг арга хэмжээг зохион байгуулж 213 иргэн хамрагдлаа. “Говийн хийморь” АА бүлгэмийн 10 жилийн уулзалтад архины хамрууллаа. Өмнө оны мөн үетэй харьцуулахад 40 хэрэг бүртгэгдэж 13 буюу 48.1 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Архи, согтууруулах ундаа	70

										хэтрүүлэн хэрэглэдэг 25 иргэнийг “Аавын нөмөр”, “Бид хүүхдийн толь”, “Тодорхой төрлийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх нь”, “Архи, согтууруулах ундааны хор уршиг, согтууруулах ундаанаас татгалзах арга” зэрэг сургалтанд хамрууллаа	
4.3.1.2.	Зам тээврийн осол, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх үр нөлөөтэй нэгдсэн болон хэсэгчилсэн арга хэмжээг үе шаттай зохион байгуулах	арга хэмжээний тоо	2022							05 сарын байдлаар гудамж замд хийсэн хяналт шалгалтаар 7668 зөрчил илрүүлж, бэлэн бусаар 7510 хүнийг 299.028.100 төгрөгийн торгуулийн арга хэмжээ авсан нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1239 нэгжээр өссөн байна. Согтууруулах ундааны зүйл хэрэглэсэн үедээ тээврийн хэрэгсэл жолоодсон 123 хүнийг эрхийг хассан нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 53 нэгжээр, эрхийн үнэмлэхгүй үедээ тээврийн хэрэгсэл жолоодсон 35 иргэнийг 7.000.000 төгрөгийн арга хэмжээ авсан нь өмнөх оны мөн үеэс 40 нэгжээр тус тус буурсан үзүүлэлттэй байгаа нь зам тээврийн осол, хэргээс урьчилан сэргийлэхэд чиглэсэн ажлын үр дүн дээшилсэн үзүүлэлттэй байна. Аймгийн ГХУСАЗСЗ, Шүүхийн тамгын газартай	70
				2		2			8		

										<p>хамтран 2023 оны 05 дугаар сарын 11-ний өдөр гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээг зохион байгууллаа. Арга хэмжээний хүрээнд “Ухаалаг жолооч” ТББ-ын сургагч багштай хамтран төрийн байгууллагын жолооч нар, хувиараа такси үйлчилгээ эрхэлдэг 61 иргэнийг “Зам тээврийн осол хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд жолооч таны оролцоо”, “Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлийн хууль тогтоомж, иргэний үүрэг”, Шүүхийн тамгын газраас “Зам тээврийн хэрэг, зөрчлийн шалтгаан нөхцөл, шүүхээр шийдвэрлэгдэж буй байдал” зэрэг сургалтанд хамрууллаа. Мөн “Төрийн алба хаагчийн харилцаа хандлага, ёс зүй”, “Хүчирхийллийн зан үйлд нөлөөлөх нь”, Зам тээврийн осол хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд жолооч таны оролцоо” сэдвээр 167 төрийн алба хаагчдыг сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээ зохион хамрууллаа.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4.3.1.3.	Албан байгууллага, аж ахуйн нэгжийн санаачлага, оролцоотой томоохон гудамж талбай, хотын төвд дэвшилтэт технологи бүхий камержуулалтын системийг нэвтрүүлэх	суурилуулсан камерийн тоо	2022								ГХУСАЗЗөвлөлөөс зам тээврийн осол, гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор А0201, А0202 дугаартай улсын чанартай авто замд автомашины дугаар илрүүлэгчтэй, дундаж хурдыг тодорхойлох теле камерын үнийн саналыг “Оргил делта трейд” ХХК-аар гаргуулж, 129042,000 төгрөгийн өртөгтэй зардлын тооцоог гаргуулж 03 дугаар сарын 13-ны өдрийн 38/1038 дугаартай албан бичгээр АИТХуралд хүргүүлээ.	70
4.3.1.4.	Мал хулгайлах гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажиллагаанд иргэдийн сонор сэрэмж, хариуцлагыг нэмэгдүүлж, иргэний нийгмийн байгууллагын идэвх оролцоо, хамтын ажиллагааг сайжруулах	зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	2022								Мал хулгайлах гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр малчид, мал бүхий иргэдэд мал хулгайлах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, сонор сэрэмж, хариуцлагаа дээшлүүлэх зорилгоор 4 постер, видео бичлэгийг цахим байршууллаа. 06 дугаар сарын 06-ны өдөр зохион байгуулагдах сумын “Малчдын чуулга уулзалт”-ын үеэр мал хулгайлах гэмт одоогийн нөхцөл байдлын талаарх яриа таниулга, 4 багт “Малчдын бүлэг” шинээр зохион байгуулна Малын хулгайн гэмт хэрэг өмнө оны мөн үеэс 2 буюу /40%иар/ буурлаа	70

	4.3.1.5.	Цагдаагийн байгууллагын хамтын ажиллагааны үр дүнг нэмэгдүүлэн, үйл ажиллагааг дэмжин, албан хэрэгцээнд шаардлагатай техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөр хангах	гүйцэтгэлээр / техник тоног төхөөрөмжийн тоо /	2022						аймаг сумын ОНХСан	Сумын ГХУСАЗСЗ-өөс эргүүлийн цагдаа нарт WA7D цагдаагийн энгэрийн камер-5ш 2.9 сая төгрөгний шаардлагатай хэрэгсэлээр хангалаа.	100
зорилт	4.3.2.	Гамшигтай тэмцэх бэлтгэл, бэлэн байдлыг жил бүр тодотгож, хангалтыг нэмэгдүүлнэ.	төлөвлөгөөг тодотгосон байх	2022	100		100		100%	УТ, ОНТ	Орон нутгийн хамгаалалтын томилгоот бүрэлдэхүүн, дайчилгааны төлөвлөгөөг хагас жилийн байдлаар 2 удаа тодотгол хийлээ.	100
арга хэмжээ	4.3.2.1	Аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх мэдээллийг малчид, иргэдэд шуурхай дамжуулах	мэдээлэл авсан малчдын хувь	2022	0		0		0		ОБГазар, УЦУОШТөвөөс ирүүлсэн хүчтэй цасан болон шороон шуурганы 28, үер усны 5, хэт халалтаас урьдчилан сэргийлэх 4 мэдээллийг 9 багийн пэйж хуудсаар дамжуулан давхардсан тоогоор 20438 иргэнд хүргэсэн байна	100
	4.3.2.2	Гамшигтай тэмцэх чадавхийг нэмэгдүүлж, мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүний дадлага сургууль, үзлэг зохион байгуулах	арга хэмжээний тоо	2022			1	0.3	2	ЗДаргын нөөц	Тус сумын Мэргэжлийн ангийн бие бүрэлдэхүүн 04, 06 саруудад газар хөдлөлтийн болон гамшгийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх зарлан мэдээлэх дохиогоор дадлага сургуульд хамрагдлаа.	100

4.4 Тогтвортой, нэгдмэл гадаад бодлого

зорилт	4.4.1.	Гадаад хамтын ажиллагааг өргөжүүлнэ.	арга хэмжээний тоо	2022						6	УТ, ЗДНөөц	Японы Сей Ёо хотын захирагч түүний баг хамт олон 07 сарын 09-11-ний өдрүүдэд манай аймагт ажиллаа. Тус айлчлалын хүрээнд Сей ёо хотын нэрэмжит төгөлийг сумын нутаг дэвсгэрт байгуулахаар боллоо.	70
арга хэмжээ	4.4.1.1.	БНСУлсын Гуяань хот, БНХАУ-ын ӨМӨЗОрны Баяннуур хоттой байгуулсан санамж бичгийн хүрээнд жилд 3 аас доошгүй арга хэмжээг зохион байгуулах,бусад оронтой хамтын ажиллагаатай болох	арга хэмжээний тоо	2022						9	ОНТ, өөрийн хөрөнгө	04 дүгээр сарын 10-16-ны өдрүүдэд ӨМӨЗОрны Баяннуур аймагтай боловсрол, эрүүл мэнд, ногоон байгууламж, хувийн хэвшлүүдтэй хамтран ажиллах, харилцаа холбоог сайжруулах зорилготой аймгийн Засаг даргаар ахлуулсан ажлын хэсэгт сумын Засаг дарга оролцож айлчлал хийж, гадаад зорчсон тухай тайланг 7 хоногийн дотор аймгийн Тагнуулын газарт хүргүүллээ.	70
4.5 Батлан хамгаалах													
зорилт	4.5.1	Орон нутгийн хамгаалалт, дайчилгааны бэлтгэл нөөцийн бүрэлдэхүүний онцгой нөхцөлд үүрэг гүйцэтгэх чадамжийг сайжируулна.	сургалтанд хамрагдсан иргэдийн тоо	2022						475	УТ	“Бэлэн бай” сургалтад хамрагдаж, сургагч багшаар бэлтгэгдэн 8 удаа 253 иргэнд сургалт зохион байгуулж, 2023.05.24-ны өдөр Сумдын “Эрх зүйн хөтөч” нарыг чадавхжуулах сургалтад сумын ЗДТГ-ын НБМэргэжилтэн, ХЭЗүйн мэргэжилтэн, ЕБС-ын нийгмийн ажилтан, Насан туршийн боловсролын багш, ЭМТөвийн сургалт	70

											хариуцсан нийт 40 албан хаагчийг хамрууллаа.	
арга хэмжээ	4.5.1.1	Ахлах ангийн сурагчдад "Эх оронч" үндэсний хөтөлбөрийг сурталчилан таниулах	хөтөлбөрийн хэрэгжилт	2022								70
					85	0	90	0	100%	УТ	Мандалговь хотын захирагчийн нэрэмжит ЕБС-ийн ахлах ангийн сурагчдад эх орноо батлан хамгаалах залгамж халааг бэлтгэх, зэвсэгт хүчнийг сурталчлах, цэргийн хэргийн анхан шатны мэдлэг олгох зорилгоор "эх орны төлөө" цэрэгжилтийн спорт, нормативийн аварга шалгаруулах цогцолбор тэмцээнийг зохион байгуулж, 5 сургуулийн 8 багийн 96 тамирчин өрсөлдсөнөөс сурагч ц. доржсүрэн ахлагчтай хүмүүнлэг сургууль тэргүүн байр, сурагч э. одгэрэл ахлагчтай эдцсургууль дэд байр, сурагч у. мөнхбаяр ахлагчтай мандал сургууль гутгаар байр эзэллээ. Дундговь аймгийн засаг даргын нэрэмжит аймгийн аварга шалгаруулах цэрэг-спортын "Дөл" цогцолбор тэмцээнд "тэргүүн" байранд ЕБС-ын "Хүмүүнлэг" сургуулийн Ц.Доржсүрэн захирагчтай "Барс" тасаг, "дэд" байранд ЕБС-ын "Цэгц билэг" сургуулийн Г.Гантулга захирагчтай "Ирвэс" тасаг; "гутгаар" байранд ЕБС-ын "Эрдмийн	

											далай” цогцолбор сургуулийн М.Одгэрэл захирагчтай тасгууд нийлбэр дүнгээрээ эхний 3 байрт шалгарлаа.	
4.5.1.2	Орон нутгийн хамгаалалтын томилгоот бүрэлдэхүүн, дайчилгааны төлөвлөлтийг шинэчилэн, нөөцийг бүрдүүлэх	тухай бүр томилгооны тодотгол хийсэн эсэх	2022	98	0	100	0	100%	УТ	Орон нутгийн хамгаалалтын томилгоот бүрэлдэхүүн, дайчилгааны төлөвлөгөөг хагас жилийн байдлаар 2 удаа тодотгол хийлээ.	100	
4.5.1.3	Цэргийн албыг биеэр дүйцүүлэн хааж байгаа иргэдийг тухайн жилийн орон нутгийн бүтээн байгуулалтын ажилд оролцуулах	гүйцэтгэлийн тоо	2022	85	0	90	0	#####	УТ	Цэргийн албыг биеэр дүйцүүлэн хааж байгаа 18 иргэнийг 5 удаа гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагаанд, 9 удаагийн өвс буулгах, боох, тайз засах, чимэглэх зэрэг хүмүүнлэгийн үйл ажиллагаанд оролцууллаа.	100	

НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

5.1 Ногоон хөгжил

Зорилго	5.1	Хүрээлэн байгаа орчны бохирдол, доройтлыг бууруулах, хамгаалах, нөхөн сэргээх, уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, дасан зохицох хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	Ногоон байгууламжийн хэмжээ	2022	5	5	20	ОНТ, Хувийн хэвшил	-Хаврын мод тариалалтаар 16000 ширхэг мод буюу 20га талбайд мод тариаллаа. - Хугацаа болоогүй “Дундговь-ус” ОНӨТҮГ-тай хамтран шаардлага хангасан ундны усны эх үүсвэр суурилуулахаар БОАЖЯаманд хүсэлт хүргүүлээд байна. - Дахивар хаягдал авах “Баялаг төв” нь 4 төрлийн 8тн хог хаягдлын хоёрдогч түүхий эд авлаа.	70
			Нөхөн сэргээсэн талбайн хэмжээ	2022	1.00	1.00	4			
			усны эх үүсвэрээр хангагдсан хүн амын эзлэх хувь	2022	28	29	114			
			Ангилан ялгасан хог	2022	0.6	0.7	2.8			

			хаягдлын хэмжээ									
Зорилт	5.1.1.	Хотын төвийн орчны бохирдлын хэмжээг 4 хувиар бууруулна.	Агаар, хөрсний бохирдлын буурсан хувь	2022	2	160.0	3	122.5		Улсын, орон нутгийн төсөв	УЦУОШТөв нь сумын төвийн агаарын чанарт I улиралд 4 цэгт шинжилгээ хийж MNS458:2016-аас давсан тохиолдол илрээгүй буюу хэвийн байна.	100
арга хэмжээ	5.1.1.1.	Гэр хорооллын сайжруулсан зуухны тоог нэмэгдүүлэх	Утаа бага ялгаруулдаг зуухны тоо	2022	180		200			Хувийн хэвшил, иргэд	7 сарын байдлаар шинээр сайжруулсан зуухтай өрх 29-өөр нэмэгдлээ.	70
	5.1.1.2	Гэр хороололд “Эко” жорлон арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	нэмэгдсэн эко ариун цэврийн байгууламжийн тоо	2022	30	69	40	92	140	Хувийн хэвшил	7 сарын байдлаар 13 өрх сайжруулсан ариун цэврийн байгууламж шинээр суурилуулж сумын хэмжээнд сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжтай 130 өрхтэй боллоо.	70
Зорилт:	5.1.2	Хог хаягдлын дахин боловсруулах үйлдвэр байгуулна.	Дахин боловсруулсан хог хаягдлын хэмжээ	2022	10	45.0	11	45.0	46	Улсын төсөв 180.0	Дахивар хаягдал авах “Баялаг төв” нь хуванцар сав 1тн, зөөлөн хуванцар 2тн, лааз 1тнг, шил 4тн хог хаягдлын хоёрдогч түүхий эд авлаа	70
арга хэмжээ	5.1.2.1.	Хотын төвлөрсөн хогийн талбайг цэгийн шууж, булшлах	Шууж булшилсан талбайн хэмжээ	2022	12	12.0	14	14.0	8.6	Улсын төсөв 52.0	Хагас жилийн байдлаар 5 га талбайн хогийг шууж, булшиллаа	70
	5.1.2.2	Аймгийн төвд ангилан ялгах хогийн савны тоог нэмэгдүүлэх	нэмэгдүүлсэн Хогийн савны тоо	2022	15	6.0	20	8.0	20	Улсын төсөв 28.0	10 байршилд 11ш ангилан ялгах хогийн сав байршууллаа.	70
Зорилт	5.1.3	Усны бохирдол, хомсдлоос сэргийлж, шаардлага хангасан	Шаардлага хангасан ундны усны эх	2022	28	81.9	29	52.5	3.5	Улсын төсөв 239.4	“Дундговь-ус” ОНӨТҮГ-тай хамтран шаардлага хангасан ундны усны эх үүсвэр суурилуулахаар	70

		ундны эх үүсвэрээр хүн амыг хангахад мэргэжлийн байгууллага, иргэдтэй хамтран ажиллана.	үүсвэрээр хангагдсан хүн амын эзлэх хувь								БОАЖЯаманд хүсэлт хүрүүллээ.	
арга хэмжээ	5.1.3.2.	Булгийн эхийг хашиж хамгаалах, тохижуулах ажлыг зохион байгуулах	Хашсан булагын тоо	2022		1	3		1	Улсын төсөв 5.5	Хугацаа болоогүй	-
Зорилт:	5.1.4.	Ногоон байгууламжийн хэмжээг жил бүр 5 га -гаар нэмэгдүүлнэ.	Ногоон байгууламжийн хэмжээ	2022	5	4.5	5	4.5	20	УТ, ААН, иргэд	Хаврын мод тариалалтаар 16000ш модыг 20га талбайд тариалаа.	100
арга хэмжээ	5.1.4.1.	Төв зам дагуу ногоон байгууламжийг бий болгох	Ногоон байгууламжийн хэмжээ	2022	2	1800	3	2.7	10	ОНТ 417.6	Төв зам дагуу 13.000ш мод 16га-д нөхөн тариалалт хийлээ.	100
	5.1.4.2.	Аймгийн хэмжээнд 4 га талбайд ойн зурвас байгуулах	байгуулсан ойн зурвасын талбай	2022	1	900	1	900		ОНТ 36	Арвижих төгөлд 1га талбайд ойн зурвас байгууллаа.	100

ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

6.1 Бүс, орон нутаг, хөдөөгийн хөгжил

Зорилго	6.1.	Улсын болон орон нутгийн хөрөнгө оруулалтыг аймаг, сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөнд тулгуурлан нэмэгдүүлж, бүтээн байгуулалтыг өрнүүлнэ.	Гүйцэтгэлийн хувь	2022		70	80		90%	улсын төсөв, аймаг, сумын ОНХС	Улс, аймаг, сумын хөрөнгө оруулалтаар хийгдэж байгаа бүтээн байгуулалтын ажлын дундаж хувь 80%тай байна	70
Зорилт	6.1.1.	Иргэдийн амьдрах орчныг тохижуулж, эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах	шинээр хийсэн тохижилтийн тоо	2022	8		10		33	улсын төсөв, аймаг, сумын ОНХС	Тоглоомын талбай-10, шинэ сургууль-2, цэцэрлэг-1, нэгдсэн эмнэлгийн барилга-1, Дулааны станц-1, цамхагт гэрэл-10, бусад	100

		нөхцөлийг нэмэгдүүлнэ.									гэрэлтүүлэг тохижилтын ажил 40-өөр нэмэгдүүллээ	
арга хэмжээ	6.1.1.1.	1-р цэцэрлэгийн гадна тохижилтын ажлыг хүлээн авах	Гүйцэтгэлийн хувь	2022					100%	Аймгийн ОНХС	1-р цэцэрлэгийн барилгын гадна орчныг хүүхдийн авулгүй байдлыг ханган тохижилт хийж хүлээн авсан.	100
	6.1.1.2.	Төвийн гэр хорооллын багт жишиг гудамж байгуулах, дэд бүтэц ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх	Гүйцэтгэлийн хувь	2022					100%	Аймгийн ОНХС	Айргын 9-р гудамжыг жишиг гудамж байдлаар тохижуулах ажлыг Дундговь Ус ОНӨҮГ-тай гэрээ байгуулан гүйцэтгэж байна. Мөн нийтийн эзэмшлийн 10 байршилд ногоон байгууламж бүхий иж бүрэн чөлөөт цагийг өнгөрүүлэх талбайг байгууллаа.	70
	6.1.1.3.	Залуус хорооллын нийтийн эзэмшлийн талбайн тохижилтын ажил хийгдэх	Гүйцэтгэлийн хувь	2022					100%	Аймгийн ОНХС	Хугацаа болоогүй	-
	6.1.1.4.	Хотын төвийн 15 дугаар байрны гадна фасад, тохижилт, дээвэр засварлах	Гүйцэтгэлийн хувь	2022					100%	Аймгийн ОНХС	15-р байрны гадна пассадын тендерт "Рок Гранд" ХХК-шалгарч ажлыг 100% гүйцэтгэлээ.	100
	6.1.1.5.	Төв зам дагуух явган хүний зам талбайн засварын ажил хийх	Гүйцэтгэлийн хувь	2022					100%	Аймгийн ОНХС	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Мандалговь садны тохижилт, Замын сангийн хөрөнгөөр "Энза" дэлгүүрээс "Номгон" худалдааны төв хүртэлх автозамын ажил хийгдэж байна.	70
	6.1.1.6.	Хөдөөгийн багуудыг өвс тэжээлийн	Гүйцэтгэлийн хувь	2022	1			1		3%		Япон улсын хөрөнгө оруулалтаар хөдөөгийн 4

		нөөцийн агуулахтай болгох									багт тус бүр 20 тонн тэжээл агуулахтай боллоо.	
зорилт	6.1.2.	Төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг хэвийн явуулахад анхаарч, төрийн албан хаагчдын ажиллах орчныг сайжруулах арга хэмжээг зохион байгуулна.	гүйцэтгэлийн хувь	2022							Улсын төсвийн 2.7 тэр бумын хөрөнгө оруулалтаар Энхбаялаг констракшн ХХК гүйцэтгэж 2023-2024 оны хичээлийн жилд ашиглалтад оруулах, Хүмүүнлэг БШУЯ-аас олгогдсон нөхөн хангалтын зардлаар “Цахим сургалтын кабинет”-ийг байгууллаа. Сумын ОНХСангаар кабинетэд төстийн хариултын хуудас уншигч машиныг олголоо. Мандал сургууль дунд, ахлах ангид байгалийн ухааны 2, ЭДЦС 1 кабинет шинээр байгууллаа. 3 цэцэрлэгт Аймаг, сумын ОНХСангийн 537.9 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар их засвар, орчны тохижилтын ажил явагдаж байна.	70
арга хэмжээ	6.1.2.1.	Сургууль, цэцэрлэгүүдэд шаардлагатай тохиолдолд гадна, доторх засварыг хийх	засвар хийгдэх байгууллагын тоо	2022							2023 онд Цэгцбилэг сургуулийн уулзварын тохижилт, 5, 6-р цэцэрлэгийн гадна тоглоомын талбай, авто зогсоол, орчин, ГИЦС-ийн спорт залны засвар, тохижилтын ажлыг сумын ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар шийдвэрлэлээ.	100

	6.1.2.2.	ЕБСургуулиудыг бага оврын автобустай болгох	Гүйцэтгэлийн хувь	2022					5	аймгийн ОНХС	АОНХСангийн хөрөнгө оруулалтаар 2020 онд Мандал, хүмүүнлэг сургуулиудад бага оврын автобустай болсон.	100
	6.1.2.3	Сумын ЗДТГазрын авто машиныг шинэчлэх.	Гүйцэтгэлийн хувь	2022					2	УТ, сумын ОНХС	Сумын ЗДТГ-ын албан хэрэгцээнд сумын 2022 оны ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар УАЗ фургон автомашин, аймгийн 2023 оны ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар суудлын автомашиныг шийдвэрлэж парк шинэчлэлт хийлээ.	100
зорилт	6.1.3.	ОНХС-гийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөхдөө иргэдийн оролцоог хангах үүднээс санал авсан иргэдийн тоог нэмэгдүүлнэ.	санал авсан иргэдийн тоо	2022	650	700			2760		ОНХС-ийн журамд заагдсаны дагуу иргэдээс цахим болон цаасан хэлбэрээр саналыг авч байна. 2023, 2024 онд давхардсан тоогоор 2400 иргэн санал авлаа.	100
арга хэмжээ	6.1.3.1.	ОНХС-гийн хөрөнгөөр хийгдэж буй төсөл, арга хэмжээг олон нийтэд ил тод мэдээлэх мэдээллийг нэмэгдүүлэх	олон нийтэд хүргэсэн мэдээллийн хувь	2022	100	100			100		Сумын ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар 46 төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр баталж хэрэгжилтийг tender.gov.mn, Шилэн данс, сумын албан ёсны цахим хаягуудаар тухай бүр хүргэж байна.	100
	6.1.3.2.	Тухайн онд хэрэгжиж буй төсөл, арга хэмжээний мэдээллийг" tusuv-oron nutag.mn"	Тухайн жилийн сайтын мэдээллийн тоо	2022	100	100			100		Сумын ОНХС-ийн төлөвлөгөө, хэрэгжилтийг тухай бүр олон нийтэд мэдээлж байна.	100

	сайтад тухай бүр мэдээлэх										
--	------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Хугацаа болоогүй заалтын тоо-21

ХЯНАСАН:

ЗАСАГ ДАРГА

С.БАТ-ОРГИЛ

ХЭРЭГЖИЛТ ГАРГАСАН:

ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА

Ц.ЛХАГВАСҮРЭН